دورهٔ چهاردهم قانون گذاری — جلسه ۹۱ — شمارهٔ مسلسل ـ ۱۳۴۸

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۲۳ ☆

فهرست مطالب :

۱ ـ تقدیم طرح قانونی ازطرف آقای حاذقی
۲ ـ تصویب صورت مجلس
۳ ـ طرح بقیه گزارش مربوط به لایحه دو دوازدهم
٤ ـ موقع و دستور جلسه بعد ـ ختم جلسه

مجلس دوساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه ۱۹ دی ماه را آقای طوسی منشی قرائت نمودند ☆☆

رئیس ـ آقای ساسان

ساسان - بنده در جلسه گذشته مریض بودم و اطلاع هم دادم در صورت جلسه بنده را غائب بی اجازه نوشته بودند خواهشمندم اصلاح بفرمائید

رئیس ـ اعتراض دیگری بصورت مجلس نیست ؟ (خیر) چون عده کم است بعداً رأی گرفته میشود. آقای یمین اسفندیاری اخطاری دارید ؟

یمین اسفندیاری ـ اخطاری بنده ندارم جز اینکه یك تذکری است خدمت آقایان اعضاء کمیسیون مبتکرات که پنج جلسه است کمیسیون مبتکرات وقت تعیین کرده چند نفری حاضر شده‌اند و عدهٔ حاضر نشده‌اند بنابراین اکثریت حاصل نشده است که بتوانیم مسائلی که در کمیسیون هست تکلیفی برایش معین کنیم این است که بنده خواستم بعرض برسانم و رفقا را متذکر کنم که اگر برای دفعه دیگر که احضار میشوند حاضر نشوند بنده وچند نفری که مرتباً حاضر

☆ عین مذاکرات مشروح نود و یکمین جلسه از چهاردهمین دورهٔ قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)
اداره تند نویسی وتحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غایب با اجازه ـ آقای منصف

غائبین بی‌اجازه ـ آقایان : فرمانفرمائیان ـ فولادوند ـ ذوالقدر ـ دکتر کشاورز ـ نقابت ـ اخوان ـ کفائی ـ آصف ـ امیرابراهیمی حیدرعلی امامی ـ تولیت ـ بوشهری ـ سلطانی ـ تیمورتاش ـ سیدضیاءالدین ـ فداکار ـ ساسان ـ بهبهانی ـ تهرانی ـ حکمت ـ معدل ـ رفیعی کام بخش ـ مهندس پناهی ـ اریه .

دیرآمدگان بی اجازه ـ آقایان : خلیل دشتی ـ بیات ـ خاکباز ـ حشمتی ـ دکتر کیان

شده‌ایم مجبور باستعفا خواهیم بود و نسبت بکسری کمیسیونهائی هم که بایستی عده‌اش تکمیل شود میخواستم تذکر بدهم که اگر مقتضی میدانند در اینخصوص هم توجهی بفرمایند

رئیس ـ راجع بکمیسیونها مکرر صحبت شده است بنده هم عرض کردم نظامنامه تکلیف را معین کرده است آقایان رؤسا کمیسیون‌ها باید توجه بفرمایند که کسانیکه سه جلسه متوالی غائب هستند صورتش را بدهند که در مجلس دو مرتبه تجدید انتخاب کنیم. صورت که نمیدهید نتیجه‌اش همین است که سه جلسه غائب می‌شوند

یمین اسفندیاری ـ تجدید انتخاب و جریمهٔ که تعلق میگیرد بآقایانیکه در کمیسیون حاضر نمیشوند بجای خود محفوظ ولی ما می‌خواهیم که همکاری کنیم بآقایان و اینطور نشود که یکعده دیگری هم که حاضر میشوند بآتش دیگران میسوزند وکاری هم انجام نمیشود

رئیس ـ آقای فرخ

فرخ ـ بنده می‌خواستم عرض کنم که مدتی است عدهٔ از نمایندگان سئوالاتی از آقایان وزراء نموده‌اند هنوز برای جواب حاضر نشده‌اند می‌خواستم استدعا کنم که مقرر فرمائید برای جواب حاضر شوند

[۱ - تقدیم طرح قانونی از طرف آقای حاذقی]

رئیس ـ آقای حاذقی یک طرحی دارند می خواهند پیشنهاد کنند

حاذقی ـ بر آقایان نمایندگان محترم پوشیده نیست که دو قانون است که مورد علاقه طبقه اصلاح طلب مملکت است وشاید خود آقایان نمایندگان محترم هم این نظر را داشته باشند وتوجه داشته باشند یکی قانون اصلاح قانون انتخابات است که الان یک کمیسیون مخصوصی در مجلس شورای ملی مشغول مطالعه و بررسی است تا یک قانون جامع کامل تهیه شود که در حقیقت انتخابات مملکت با یک اصول معین روی تمایل ملت انجام شود و انتظار تمام افراد اصلاح طلب مملکت این است که این کمیسیون وظیفهٔ که بهش رجوع شده است خوب انجام بدهد وزیاد هم دفع الوقت نشود برای اینکه ملاحظه بفرمائید تقریباً عمر دوره چهاردهم مجلس نصفش گذشته است و بایستی که درمدت یکی دوماه دیگر مطالعه آقایان اعضاء کمیسیون تمام شود وحالا بنده خواهش میکنم آقای وزیر دادگستری توجه بفرمایند و آن طرحی را که تهیه فرموده‌اند برای مطالعه کمیسیون مأمور اینکار فرستاده شود که آقایان اعضاء کمیسیون با توجه بآن قانون مطالعات خودشان را زودتر تکمیل نموده و برای تصویب مجلس شورای ملی آماده بفرمایند و چون مدت طولانی طول میکشد که این قانون تصویب شود امیداست که زودتر اقدام فرمایند که این قانون عملی شود ویکقانون دیگری که مورد توجه همه آقایان هم هست قانون استخدام کشوری است همه میدانیم در سال ۱۲۹۹ یا یکی دوسال بعدتر که در حقیقت مبدء خدمت کارمندان دولت است یک قانونی تهیه شده‌است بتناسب آنوقت وبیست سال است که اینقانون در جریان است وهمه ساله هم یک نواقصی درعمل مشاهده شده‌است وما موفق باصلاح آن نشده‌ایم امروز آقایان متوجه هستند که وضع خدمت کارمندان دولت بکلی از نظم و نسق افتاده و یک صورتهای مختلفی باسم کارمند قراردادی کارمند روزمزد و کارمند رسمی پیدا کرده است که هیچ تناسبی بین سوابق خدمت و لیاقت و معلومات و مانند اینها در حقوق کارمندان مؤثر نیست وشاید این یک موضوع اساسی باشد که تصدیق میفرمائید وضع استخدامی کارمندان دولت بهیچوجه منظم نیست زیرا هیچ کارمندی بآتیه خودش اطمینان ندارد و هیچ سابقه خدمت منظور نمی‌شود برای این که یک تفاوت فاحشی بین کارمندی که امروز او را استخدام می کنند با یک کارمند سابقه دار دربین نیست خوشبختانه مجلس شورای ملی یکقدم مؤثری برداشت و آن این بود که استخدام جدیدرا بر داشت و البته مملکت از حیث اعضای دولت بکلی غنی است و اگر ما ازهر جهت فقیر باشیم ازحیث کارمند دولت الحمدالله کاملا غنی هستیم یعنی زیادتر از احتیاجات مملکت امروز در دستگاههای دولت کارمند وجود دارد حالا باید طوری کرد که این کارمندان باسوابق خدمتی که دارند ومعلوماتی که دارند استحقاقی که دارند وضع خدمتشان منظم باشد که فکر تشبث و توسل نباشند باین معنی که وضع حالشان وضع ایام بازنشستگی‌شان و بعدازمرگشان تکلیف بازماندگانشان

معین باشد دو سال است که وزارت دارائی مشغول تهیه یک طرحی است برای اصلاح قانون استخدام ولی هرچه مجلس شورای ملی منتظر شده است آن طرح بمجلس نیامده‌است حالا یک طرح قانونی است که بکمک یکعده از کارمندان با اطلاع و با سابقه دولت درطی مدت شش ماه تهیه شده‌البته بنده مدعی نیستم که این یک قانون جامع و کاملی است که مجلس شورای ملی او را با همین کیفیت تصویب بفرمایند بلکه مقصود این است که یک عده‌ای که با کمال صمیمیت کارمیکنند ازحیث رعایت سابقه خدمت ازحیث معلومات و همچنین کمکهائی که دولت میتواند بکند دربارهٔ آنها منظور شود بدون اینکه زیانی بیودجه مملکت وارد شود مثل فروش خالصجات و مساعدتهای دیگر وهمینطور وضع بازنشستگی و کمک ومساعدت بفرزندان آنها همه این مطالب دراین طرح معین شده‌است بعلاوه تقدیم این طرح یک تذکری بدولت خواهد بود که هرچه زودتر آن قانونی که وزارت دارائی مشغول تهیه است زودتر بمجلس بفرستد و مجلس شورای ملی باحسن توجهی که نسبت به بهبودی وضع مستخدمین که در حقیقت ماشین اصلاح مملکت هستند این تصمیم را بگیرد و زودتر این قانون از تصویب مجلس بگذرد این راتقدیم میکنم ومخصوصاً این نکته را هم خواستم عرض کنم که دراین اواخر وزارت دارائی مستخدمینی را استخدام کرده باحقوق ماهی هفتصد هشتصد تومان درحالی که ازحیث معلومات با کسانی که بیست سال است سی سال است سابقه خدمت دارند وبپایهٔ نه اداری رسیده‌اند حقوق آنها بمراتب بیشتر است از این مستخدمین با رتبه و با سابقه بعلاوه از این مبلغ مبلغی هم که معادل نصف حقوقشان میشود بعنوان کمک هزینه کارمندان دریافت میدارند این اصلا مخالف قانون مجلس شورای ملی است که پایه گذارند که حداکثر حقوق کارمندان قراردادی پنجهزار ریال است در صورتی که مطابق این آئین‌نامه الآن هفتصد ریال که با کمک درحقیقت هزار ریال میشود دریافت میدارند یعنی یک کارمندی که دروزارت دارائی شش ماه است استخدام شده و یا تازه ازمدرسه بیرون آمده بیش از یک مدیر کلی که سی سال سابقه خدمت دارد حقوق میگیرد وبنده امیدوارم با تصویب این قانون یک هم آهنگی نسبت بمستخدمین و کارمندان بوجود بیاید

رئیس ـ آقایان دکتر شفق وطوسی اجازه خواسته‌اند که قبل از دستور صحبت کنند اگر آقایان موافقند که صحبت بفرمایند

جمعی از نمایندگان ـ دستور

هاشمی ـ اجازه میفرمائید بنده باورود دردستور مخالفم

[۲ - تصویب صورت مجلس]

رئیس ـ درصورت مجلس دیگر اعتراضی نیست؟ (خیر) صورت مجلس تصویب شد

راجع بدستور بعقیده بنده مذاکره لازم نیست اگر اجازه میدهید رأی بگیریم. آقای هاشمی

هاشمی ـ همینطور که در بعضی موارد یک کارهای فوری داریم واز آقایان استدعا میکنم که از نطق قبل از دستور صرف نظر فرمایند حالا هم باید بوعده خودمان عمل کنیم وقت هم داریم دو سه نفری که قبل ازدستور اجازه خواسته‌اند صحبتشان را بکنند بعد وارد دستور شویم

رئیس ـ رأی میگیریم بورود دردستور آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. دستور

[۳ - طرح بقیه گزارش مربوط به لایحه دوازدهم]

بقیه پیشنهادات راجع بماده چهار بودجه است. آقای ملک مدنی

ملک مدنی ـ بنده میخواستم عرض کنم که آقایان توجه دارند باینکه وضعیت معلمین واشخاصی که چند ماه است حقوق نگرفته‌اند زودتر تکلیف اینها معلوم شود و این یک موضوعی است که طرف توجه همه آقایان است خواهش میکنم از آقایان که موافقت بفرمایند وکمک بفرمایند که زودتر این قانون بگذرد. چون این معلمین حقوقشان نرسیده وهمه اعتبارات فرهنگی معلق است پس باید آقایان کمک بفرمایند که زودتر این بودجه بگذرد و تکلیف مردم معلوم شود.

رئیس ـ آقای وزیر دارائی تشریف ندارند ولی آقای وزیر دادگستری هستند و مانعی ندارد لایحه بودجه مطرح شود .

وزیر دادگستری (آقای عدل) بنده عرضم این بود که همین طور که آقای ملك مدنی فرمودند بودجه مطرح شود و تکلیفش معلوم شود ونبودن آقای وزیر دارائی هم مانع رأی گرفتن نخواهد بود .

پیشنهاد آقای طوسی:

پیشنهاد میکنم ـ وزارت جنك دیون خودرا درمرحله اول از محل مطالباتی که از وزارت دارائی دارند بپردازند

طوسی ـ بنده قطع دارم آقای وزیر جنك هم با این نظر موافقند و همچنین مخبر محترم کمیسیون بودجه یك مطالباتی هست که وزارت جنگ از وزارت دارائی و غیره دارد بنده استدعا کردم چنانچه دیروز هم عرض کردم زیاد تر از این مطالبات اشخاص به تعویق نیفتد مقرر دارید ازهمان محل وزارت دارائی دردرجه اول وزارت جنك مطالبات اشخاص را بپردازند و خواهشمندم این را قبول بفرمائید .

مخبر ـ این پیشنهادرا اگر به نفع طلبکاران فرموده اید که بضرر آنها است برای اینکه مطابق این صورت پنج میلیون تومانش خیلی سریع الوصول است که در سال ۲۳ وصول میشود واز این محل اگر طلب طلبکارهارا بپردازند بهتر است چون طلب مالیه ممکن است یك قدری به تعویق بیفتد .

طوسی ـ پس استدعا میکنم پیشنهاد بنده را همینطور که فرمودید بفرمائید .

مخبر ـ همینطور هم هست

ملك مدنی ـ عرض میکنم نظر آقای طوسی برخلاف منظوری است که ما داریم زیرا اشخاصی که طلبکارند و طلبشان وصول نشده است هم معلمین هستند وهم از غالب استانهای مملکت هستند از آذربایجان خراسان در کمیسیون بودجه هم سابقه اینها هست چندین دفعه هم این بیچاره ها مراجعه کرده اند بنده خیال میکنم آقای طوسی پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند بهتر است مادهٔ که هست کافی تر است برای تأمین نظر آقا .

مخبر ـ مسترد کردند

پیشنهاد آقای مهندس فریور :

پیشنهاد میکنم بجای باموافقت وزارت دارائی وتصویب کمیسیون بودجه نوشته شود با موافقت وزارت دارائی و کمیسیون بودجه .

مهندس فریور ـ بنده علت مخالفتم را بااین ماده جلسه قبل عرض کردم و فعلاً با این پیشنهاد ماده را اصلاح کردم حالا برای اینکه مبادا ازخاطر بعضی آقایان محو شده باشد مجدداً تذکر میدهم عرض کردم دراین مملکت کارهائی شده است که اعتماد مردم سلب شده است یك روز ما خبر شدیم و دیدیم که پانصد هزار لیره از شرکت نفت بدون اجازه گرفته اند و سی هزار لیره هم بابت نزولش کسر کرده اند یك روز خبر شدیم دیدیم پولیکه مال راه آهن است و باید بحساب مخصوصی برود وزارت دارائی گرفته است و بخرج گذاشته است این مقدمات بما حق داده است که بدبین باشیم به اوضاع بنده آن روز عرض کردم این ماده را اگر ما با عبارتی که نوشته است دربست قبول کردیم فردا وزارتجنك بابت اسلحه هائی که بیست سال عوائد نفت ما برای خرید آن مصرف شد و تمام انبارها و مخازن شمال شهر پر بود وبعد ازوقایع ۲۰ شهریور برسم علی الحساب تحویل متفقین دادیم اگر پول آنها را گرفت از وزارت دارائی و برای فلان ساختمان وفلان مصرف بکار زدکه دیگر حق اعتراض نداریم زیرا در یك ماده دربست بهش اجازه داده ایم این را بایستی مراقب باشیم حالا وقتیکه آقایان میآیند و دفاع میکنند میگویند که هفتصد تومان پول یخ بوشهر است من که هفتصد تومان یخ بوشهر را حرفی ندارم بعد فلان مقاطعه کاری که قرار بوده است آجر تحویل بدهد و بیست هزار تومان پیش قسط گرفته و آجر تحویل نداده است میگوید من میخواهم این بیست هزار تومان را بگیرم و صرف یخ بوشهر و نخود لوبیای فلان هنك بکنم بنابراین

این ماده غیرمحدود است و آنوقت یك پولهائی در غیر محل خودش بمصرف میرسد برای اطمینان قلب بنده پیشنهاد کردم با تصویب مجلس باشد اشکالی هم ندارد صورت دیون و مطالبات را یك روزی میاورند اینجا و رسیدگی میشود اگر الآن هم بخوانند من حرفی ندارم که معلوم شود وظیفه نماینده است که بداند پول از کجا میآید و بکجا خرج میشود بنده اختیار نامحدود نمیتوانم بدهم و خیال نمیکنم هیچیك از آقایان هم بتوانید اجازه بدهید برای اینکه خارج از وظیفه نمایندگی تان است شما نمیتوانید اعضاء کمیسیون بودجه را وکالت در توکیل بهشان بدهید .

وزیر جنك ـ برای تسکین خاطر آقای مهندس فریور خواستم عرض کنم که دیونی که وزارت جنك دارد همه اش چهل و نه میلیون ریال است بیست و چهار میلیون ریال در مقابل چهل و نه میلیون ریال مطالبات ما است که میخواهیم بپردازیم وغیراز این صورتی هم که در دست بنده است و ملاحظه میفرمائید ما پولی نخواهیم داد .

مهندس فریور ـ عین صورت را ضمیمه صورت مجلس کنید من حرفی ندارم .

وزیر جنگ ـ امار اجع باسلحه که فرمودید هنوز حسابش تصفیه نشده است یك قسمت مطالبات وبدهی ماداریم همین است که حسابش هست وترتیب وصول وپرداختش داده شده است ولی آن پول را بهیچوجه نمیشود تصرفی درش کرد و البته راجع باین قسمت ما اجازه علیحده خواهیم گرفت .

مهندس فریور ـ صورت را ضمیمه کنید بنده حرفی ندارم .

مخبر ـ یك نکته را بنده مجبورم برای حفظ حیثیات اعضاء کمیسیون عرض کنم چون آقای مهندس فریور فرمودند وکیل در توکیل نمیشود . اعضاء کمیسیون بودجه هیجده نفر هستند از اعضاء همین مجلس و تصور میکنم پیش آقایان واضح باشد که تا آن اندازهٔ که توانسته اند دقت کرده اند در تمام لوایحی که بکمیسیون می آید وهمچنین در این مسئله بخصوص وتصورنشود که همینکه در کمیسیون آوردند فوراً تصویب میشود تا آن اندازهٔ که لازم بوده است دقت ومطالعه شده است واینکه فرمودید باتصویب مجلس این ارقام پرداخته شود ومانوشته ایم باتصویب کمیسیون . تصویب کمیسیون هم بعقیده بنده ضرورت نداشت برای اینکه آقا این کلیاتی که فرمودید تمامش صحیح است وشایدهم همینطور باشد اما از این ماده اینطور فهمیده میشود که یکقسمت مطالبات معوقه وزارت جنگ دارد از حسن وحسین ودر مقابل یکعده بدهی هائی هم دارد باشخاص باید از آنها بگیرد وباینها بدهد وحالا ماهم برای مزید اطمینان گفتیم که صورتش را بیاورند بکمیسیون بودجه یعنی روزی که میخواهند حساب را تصفیه کنند صورتش را بیاورند بکمیسیون که کمیسیون بودجه هم تصویب کند والا شما خودتان میدانید که این صورت اگر بنا باشد بمجلس هم بیاید چندین روز وقت مجلس را میگیرد و ممکن است اصلاً بیك صورت دیگری دربیاید حالاهم البته بسته است بنظر مجلس .

مهندس فریور ـ طبق ماده ۱۰۹ بیانات بنده سوءتعبیر شده است . بنده نگفتم که اعتماد به اعضای کمیسیون بودجه ندارم مطلب دوتا است گفتم من حق ندارم آنها را وکیل کنم ثانیاً فرمودید حسن وحسین مطالباتی دارند خوب حسن وحسین مطالباتی دارند یکی دیگرهم مستر فلان وگاسپادیان فلان است این راهم که استثنا نکرده بنابراین راه حل همین است یا پیشنهادی که بنده داده ام بپذیرید یا اینکه صورت را ضمیمه کنند .

وزیر دارائی (آقای اردلان) ـ همین مادهٔ که کمیسیون بودجه موافقت کرده است جامع است ومفید چون مطابق میل آقایان نمایندگان است زیرا که بعضی ها معتقد بودند که اصلاً دولت حق نداشته است این کار را بکند بعضی ها معتقد بودند که تا اعتبارش تصویب نمیشد ممکن نبود پرداخته شود کمیسیون بودجه یکقدری از این نظریات قوی تر رفته و گفته است بیاورند من هم تصویب کنم ولی آمدن این جزئیات بمجلس بعقیده بنده وقت مجلس شورای ملی عزیز تر ازاین است که صرف این جزئیات بشود که به نشینند رسیدگی کنند که

این قرار داد درست تنظیم شده یا نشده و باین جزئیات رسیدگی کنند این است که بطور کلی این اختیار داده میشود که از همان محل این قبیل چیزها پرداخته شود حالا کمیسیون بودجه یکقدری بیشتر احتیاط کرده و قوی‌تر کرده است که بکمیسیون بودجه هم صورتش بیاید و تصویب شود .

رئیس ـ آقای صفوی .

صفوی ـ آقای مهندس فریور گویا اینجا یك سوء تفاهمی برایشان شده است که تصور فرمودند با تصویب این ماده حساب اسلحه وبعضی چیزها را میخواهند تصفیه کنند در صورتیکه اینطور نیست مطالبات وزارت جنگ از سال ۱۳۲۲ و سالهای ما قبل اینها همانطور که مکرر عرض کردم مطالبات اشخاصی است که با وزارت جنگ با سند رسمی بوجود آمده است مثلا فلان گردان خانه اجاره کرده است از فلان شخص و رفته‌اند درمحضر رسمی و سند تنظیم کرده اند ازقرارماهی سیصد ریال دویست پنجاه ریال سه سال هم هست که اجاره نداده‌اند این را آقایان توجه بفرمایند یك کمیسیونی دروزارت جنگ تشکیل شده است برای رسیدگی به‌این نوع مطالبات در آن کمیسیون نماینده وزارت جنگ و وزارت دارائی ووزارت کشور هم هست می نشینند ورسیدگی میکنند که این حساب بها درست است یا خیر؟ بعد هم که این کمیسیون صحت مطالبات را تشخیص داد میرود بوزارت دارائی که وزارت دارائی هم تصویب کند ما برای احتیاط گفتیم که در کمیسیون بودجه هم بیاید و رسیدگی شود و بعداً طلب مردم را بپردازند این هیچ مربوط به قیمت اسلحه و غیره نیست اینجا آقای اعتماد التولیه هم الان به بنده تذکر دادند که چهارسال است آمده‌اند پیرحضرت عبدالعظیم علیق گرفته‌اند وهنوز پول مردم را نداده اند بنا براین کمکی بفرمائید که مردم بطلب خودشان برسند .

رئیس ـ خوب حالا رأی میگیریم ولی بعقیده بنده مانعی ندارد که این صورت هم ضمیمه شود .

مهندس فریور ـ درصورت هم قید شود که غیر از این مبلغ و جز این مبلغ حق ندارند وصول کنند و پرداخت کنند .

مخبر ـ بنده همچو چیزی را نمیتوانم قبول کنم اینطور که نمیشود ما مقید کنیم که بیش از این حد نمی‌توانند وصول کنند و همانطور که آقای وزیر جنگ هم گفتند کافی است که بیش از این صورتی که داده شده ندهند و حالا در صورت مجلس هم که آمد دیگر اسباب اطمینان خواهد بود .

رئیس ـ بنابراین رأی میگیریم .

مهندس فریور ـ خیر دیگر رأی گرفتن لازم ندارد .

پیشنهاد آقای مجد ضیائی :

تبصره ۲ بماده اول اضافه شود .

وزارت جنگ مکلف است مطالبات خود را تا ششماه وصول و صورت تمامی آنرا به کمیسیون بودجه گزارش بدهد

مجد ضیائی ـ مقصود بنده این است چون ما موظف هستیم که دیون مردم را پرداخت کنیم این یك دستور میشود برای وزارت جنگ که وصول مطالبات خودش را تسریع کند واگر آقای وزیر جنگ هم این را بپذیرند بهتر است .

وزیر جنگ ـ مدت نمیشود معین کرد برای این کار بنده خودم در این قسمت ساعی هستم و خواهش میکنم پیشنهادتان را مسترد فرمائید .

مجد ضیائی بسیار خوب مسترد میکنم .

پیشنهاد آقای ثقة‌الاسلامی :

بنده پیشنهاد می کنم در ماده چهار در آخر اضافه شود که صورت دیون ومطالبات وزارت جنگ را بکمیسیون بدهند

مخبر ـ آقا نظرتان تأمین شده .

ثقة‌الاسلامی ـ عرض میکنم هروقت بودجه وزارت جنگ مطرح شده بنده این عرایض را کرده‌ام و هیچوقت هم مورد توجه نشده است قبل از شهریور این دواخانه سپه یك اداره بود که شاه سابق او را تکمیل کرده بود بعد از اینکه جنگ شروع شد اول جنگ قریب چهار وپنج میلیون همان وقت دوا خریده بودند وحتی دریك روزی دریکی از آن

پذیرائی هائی که بود شاه سابق فرمودند که گمان نمیکنم که مملکت در قسمت دوا دیگر در مضیقه باشد بنده آنوقت هم اطلاعات کامل از این قسمت داشتم حتی قرار بود که یك مؤسسه بعداً درست کنند که برای مملکت یگانه وارد کننده و فروشنده باشد از این جهت معلوم بود که این مؤسسه آنوقت پنج شش میلیون دوا داشت و بعدازشهریور معلوم نشد چطور شد دواخانه بسته شد و مدتها بسته بود تا اینکه دواها از هضم رابع و خامس و سادس هم گذشت حالا یك دواخانه شده است فقط برای قشون آنهم اغلب دوا ها دیگر آنجا پیدا نمیشود و بعلاوه از این تجهیزات قشونی و خواربار از قبیل روغن و برنج و حبوبات بحد کافی خریده شده بود و بعد از وقایع شهریور که قشون پراکنده شد موضوع خواربار وغیره هم تا کنون حسابش تصفیه نشده که آنهم بالغ بر چندین میلیون است تصور میکنم این را که وزارت جنگ میگوید از بابت مطالبات معوقه ان شاالله اینطور باشد که از آن پولهائیکه از بابت دوا وخواربار از بین‌رفته از آنها استفاده کنند دیگر اینکه باز وزارت جنك بعضی مطالبات داشت وموقعی که آقای سرتیپ ریاضی معاون وزارت جنگ بود اینجا در کمیسیون نظام وظیفه مطرح شد که یکنفر از مقاطعه کاران قریب دومیلیون دوملیون ونیم تومان حیف ومیل کرده واختلاس کرده خودشان هم حاضر هستند که گفتند ما هم سئوال کردیم گفتند در کمیسیون مطرح است و مشغول رسیدگی هستند و این حرفهائی که گفته میشود تا اندازه صحیح است حالا مقصودم این بود که آقای وزیر جنگ هم توجهی بفرمائید چرا باید اینطور حیف و میل شود دیگر نگذارند این پولها اینطور بیهوده ازبین برود و این پولها را از هر کس حیف ومیل کرده مسترد کنند و مجازاتش کنند .

وزیر جنگ ـ عرض کنم راجع بدارو فرمودند دواخانه سپه شاید یکی از بهترین دواخانه هائی است که در ایران وجود دارد و کارش هم خیلی منظم است و تمام دواها در آن جا وجود دارد و اعلیحضرت همایونی هم تشریف آوردند و بازدید فرمودند ضمن سفارشاتی که به‌امریکا داده شده است دواهای خوبی در آنجا هست وهمانطور که فرمودید بیشتر برای رفع احتیاجات خود نظامی‌ها است والبته بعموم نمیفروشند و کارش هم منظم است وبهیچوجه هم در آنجا حیف ومیل نشده است راجع بخواربار هم که فرمودید دروقایع شهریور حیف و میل شده است این موضوع شاید جزء قضایائی باشد که در آن دادگاهی که تشکیل خواهد شد رسیدگی میشود البته اگر کسی حیف و میل کرده باشد تعقیب خواهد شد واینکه فرمودند یکی ازمقاطعه کاران دومیلیون ونیم اختلاس کرده است اگر جزء وزارت جنگ بوده است یاخیر بنده نمیدانم ولی بنده دستور داده‌ام که تمام این چیزها بترتیب رسیدگی شود یا بمحاکم رجوع میشود یا رجوع بحکمیت میشود. البته درهرمورد که دولت حاکم شد حق خودش را میگیرد .

ثقة‌الاسلامی ـ جواب آقای وزیر جنگ مقنع نبود . بنده عرض کردم چندین میلیون دوا حیف ومیل شده ایشان میگویند . دواخانه سپه دواخانه منظمی است وبامریکا سفارش داده ایم وچکار کرده‌ایم آقا چندین میلیون دوا بوده است که حیف ومیل شده است

وزیر جنگ ـ بنده خواهش میکنم که اطلاعاتشان را در اینموضوع به بنده بدهید اگر حیف ومیلی شده باشد بنده فوراً تقیب میکنم (صحیح است)

رئیس ـ رأی میگیریم .....

ثقة‌الاسلامی ـ بنده مسترد کردم

رئیس ـ پیشنهاد آقای ثقة‌الاسلامی:

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ٤ در آخر اضافه شود که صورت دیون ومطالبات وزارت جنگ را به مجلس بدهند .

دکتر شفق ـ اجازه میفرمائید؟

رئیس ـ بفرمائید .

دکتر شفق ـ بنده هیچ مانعی نمی بینم که آقایان نمایندگان آنچه بنظرشان میرسد در باب جزئیات بودجهٔ کشور صحبت بکنند چون تمام آقایان فرد فرد مسئول هستند ولی از طرف دیگر چون چندین بار در مجلس لفظ وکیل

درتو کیل بکار رفته‌است وبعضی از آقایان هم فرمودند صحیح است بنظر بنده‌این نسبت مورد ندارد وصحبت وکالت درتو کیل نیست صحبت این‌است که کمیسیون بودجه مأمور رسیدگی ببودجه هاست و اعضای آن کمیسیون تمام نماینده هستند و اعضاء مجلس هم آنهارا برای‌این وظیفه‌انتخاب فرموده‌اند وتمام طرف‌اعتماد مجلس هستند ماهم دراینجامتوجه بهمین‌مطلب که آقایان میفرمایند هستیم و وظیفهٔ ما است و از طرفی هم اگر وکیل‌درتو کیل موردندارد بی‌اعتمادی‌هم موردنداردیك‌مثلی عرض‌میکنم راجع بهمان صورت ریزی که آقایان فرمودند این آوردن صورت ریز دو اشکال دارد اشکال اولش اینست که این صورت ریز کامل نیست عرض کنم الآن آقای صدر قاضی متذکر شدند که بعضی‌ها هستند که طلبکارند ولی بمسافرت رفته اند و امروز حاضر نیستند و اگر ما امروز بخواهیم بیك‌صورت ریزی‌رأی بدهیم بقیه چه خواهند شد؟ کمیسیون بودجه برای رسیدگی باین قبیل کار هاست این را بنده میخواستم عرض کنم . . . . (طباطبائی ـ پیشنهاد کی مطرح است آقا ؟) بنده میخواستم عرض کنم که این قبیل پیشنهاد ها وقت مجلس را میگیرد (طباطبائی ـ ایشان یك ساعت است که پیشنهادشان را پس گرفته‌اند) . . . خلاصه نظربنده مربوط بتمام پیشنهاد های تقدیمی‌بودچون اگربنابشود که‌این‌مطالب‌تمام‌بیایدبمجلس در هر موضوعی ۱۰ تا ۱۵ پیشنهاد هم میشود و وقت مجلس تلف خواهدشد درصورتیکه بایستی حقوق‌اعضاء دولت هرچه زودتر تحویل شود .

رئیس ـ آقای وزیردارائی .

وزیردارائی (آقای اردلان) ـ بنده استدعا میکنم آقایان یك‌توجهی‌باین‌عرض‌بنده بکنند آقای‌وزیر فرهنگ الآن این‌موضوع را به‌بنده تذکر دادند که بگویم از غالب نقاط بایشان تلگراف میرسد که مدارس را تعطیل می کنند پول نیست که بانها داده شود این خرجها چیزهائی است که طرف‌احتیاج است الآن قسمت فرهنگ ، آبیاری قسمتهای دیگر تمام معطل است استدعا میکنم استرحام میکنم که این کمك را بفرمائید که تمام این مواد بگذرد (صحیح است)

هاشمی ـ سه پیشنهاد متوالی‌هم‌از آقای‌اردلان رسیده است .

اردلان ـ پیشنهاد های بنده مربوط به ماده دوم است باین ماده مربوط نیست .

رئیس ـ پیشنهاد آقای‌امیرتیمور قرائت میشود :

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم دوجمله ذیل بآخرماده یك علاوه شود .

۱ ـ دولت مکلف است خسارات وارده بزارعین چغندر کارخراسان را از مسببین گرفته بزارعین عاید دارد .

۲ ـ و وزارت جنگ مکلف است خسارات وارده از طرف هنگ ۲۸ جام را بمالکین وزارعین آب واراضی یحیی آباد را تعیین و بپردازد .

رئیس ـ آقای امیرتیمور .

امیر تیمور ـ بنده منظورم‌از تقدیم این‌پیشنهادتوضیح مختصری بود که میخواستم بعرض آقایان برسانم وچون حقیقة مستأصل شده بودم باینجهت ناچار در مجلس این موضوع را خواستم عرض کنم موضوع اول که مربوط به چغندر کاری خراسان‌است آقایان خیال‌میکنم‌اغلب درروزنامه‌هاملاحظه فرمودند که‌سال قبل درکارخانه قندسازی خراسان از۲ تا ۸ میلیون اختلاس شده چه از مال مردم و چه ازاموال دولت ، حالا گفته میشود که از کارخانه قند چه‌شکل دزدی‌میشود و بنده شکلش را بعرض آقایان میرسانم :

فرض بفرمائید سالی دوهزار تن محصول چغندر خراسان است که‌این چغندر را زارعین متعددی تهیه میکنند وبکارخانه تحویل‌میدهند زارع چغندر کاری که‌فرض‌بفرمائید ۱۰ خروار چغندر بکارخانه تحویل‌میدهد جلوی کارخانه معطلش‌میکنند و ده خروار او را ۶ خروار قبض میدهند باین طریق تقریبا سال قبل یك ثلث چغندر مردم را از بین بردند و بنام دیگران قبض صادر کرده پولش‌را در جیب خودشان ریختند (یکی از نمایندگان ـ درسایر جاها هم همینطوراست) . . . بنده از

آنجاها اطلاعی ندارم ، حالا اگر گفته شود که زارع ندهد چغندر یك چیزی است که دریك فصل معینی از زمین کنده میشود وقتی که‌معطلشان بکنند در تحویل گرفتن اگرهوا گرم باشد این چغندر از وزنش کاسته میشود و ضرر بزارع میخورد و به چغندر کار خیلی خسارت وارد میشود چون اگر ۲۴ ساعت بماند از وزنش‌خیلی کسر میشود . اگر هوا سرد باشد مثل حالا در عرض ۲۴ ساعت یخ میزند و فاسد میشود و باین جهت زارع چغندر کار مجبور است هر طور که صرفه اقتضا کندقبول کند برای اینکه مالش تلف‌نشود وپارسال روی همین اصل تقریباً از ۶۰ هزارتن چغندرمردم باور کنید که‌یك ثلثش‌را ازبین بردند و بنامهای مختلف قبض صادر کردند و پولش را ریختند توی جیبشان ولی کاش این خیانت ودزدی فقط ازچغندر زارع بودازخود قند هم مقدار زیادی را اینها قبل ازاینکه تحویل دولت بدهند سرقت کردند و خودشان دربازار آزادفروختند و کار بجائی رسیده بود که عملیات کارخانه شیره قند را توی آفتابه میریختند و خارج میکردند و در نتیجه یك خسارت هنگفتی از۲ تا ۸میلیون تومان پارسال بزارعین خراسان و به دولت وارد شد . البته دولت‌وقت رسیدگی کرد ، چند نفر از آن دزدهاومسببین هم معلوم شدند اما این دوسیه‌ها همینطور راکد ماندودزدها هم درخیابان‌لاله‌زار راست راست با گردن‌افراشته راه‌میروند و مال مملکت و مردم را تضییع کرده اند این مال پارسال ، امسال هم این تراژدی دو مرتبه‌تجدیدشد واین دزدهاتربیت نشدند یعنی امسال هم دو مرتبه موقعیکه چغندر آوردند تحویل بدهند هیئت‌حسابداری وهیئت مدیره آنجا باهم دست یکی کردند و میخواستند کار پارسال را ادامه بدهندولی زارعین امسال زیر بار نرفتند و گفتند اگر چغندرمابپوسد فاسد بشود بشما تحویل نخواهیم داد مگر اینکه درست‌بما پول بدهید شاید قریب صد تلگراف به وزارت پیشه و هنر از زارعین رسید به مجلس شورای ملی هم رسید و اغلب از آقایان نمایندگان‌خراسان هم گمان میکنم رونوشت داشتند این زارعین داد و فریاد میکردند که بداد ما برسید این ها چغندر از ما تحویل نمیگیرند بالاخره‌پس از سه ماه معطلی از طرف وزارت پیشه و هنر دوسه نفر باز رس و مأمور رفت در آنجا در خود وزارت پیشه و هنر هم کمیسیونی کردند رسیدگی‌کردند و حقیقت امر وحقیقت شکایت زارعین‌برخود آنها هم مسلم شد و بر خود آنها هم معلوم شد که متصدیان کارخانه سوء نیت داشته‌اند و میخواستند تراژدی پارسال تجدید شود وعلتش هم این است که در این قضیه دو نفر از اعضاء جزء کارخانه امسال با رؤسای کارخانه همدستی‌نکردند رؤساء هم آنها را بلا فاصله معلق کردند و حکم انتظار خدمتشان را دادند واز این مسئله به بنده مسلم و محقق شد که این دزدیها و این تقلبات تا قلب وزارتخانه دروزارت پیشه وهنر راه دارد واینها یك ایادی بسیار محکم دارند که ازین دزدها حمایت میکنند و این دزدها هم بکار خود ادامه میدهند وحقوق‌مردم این مملکت تضییع میشود" وهنوزهم‌که هنوز است باینموضوع توجهی نشده و در نتیجه این عملیات امسال‌هم قریب‌هفت هزارتن ازمحصول چغندرزارعین‌خراسان اصلاً ازبین رفته و فاسد شده و تقصیر آنها این بوده است که زیربار دزدی نرفتندواین‌دزدهارا که‌عرض کردم‌هم در کارخانه وجوددارندوهم‌تاقلب وزارت پیشه وهنرراه یافته‌اند . افسوس میخورم که‌آقای وزیر پیشه وهنر تشریف ندارند ولی‌استدعا میکنم که‌آقایان همکاران ایشان این مطالب را بعرض‌ایشان برسانند واگر این جریانات واین دزدیها در باقی نقاطی که کارخانهٔ قند است باشد که واویلاست (یکی از نمایندگان همه‌جا همینطور است) . . . وهیچ چیزی‌هم جلوگیری‌ازین دزدها نمیکند باید دست این دزدهارا از کار کوتاه بکنید و خسارات زارعین را از مسببین بگیرید که برای مردم اسباب اطمینان بشود والادرسال آتیه چغندر کاری درخراسان موقوف خواهدشد وزیربار نخواهند رفت بااین وضعیت چغندربکارند این یك عرض بنده بود ، یك تلگراف هم از قم رسیده است برای‌آقای دهستانی که‌الآن دادند بنده قرائت کنم: رونوشت جناب آقای نخست‌وزیر ، رونوشت وزارت‌پیشه وهنر رونوشت جناب آقای تولیت رونوشت‌جناب‌آقای دهستانی نمایندگان

مجلس شورای ملی مطابق قرارداد قبلی عمل کشاورزی چغندر دردهات ساوه معمول منتهی حق ضبط محصول را قبل ازدادن دستور منع نموده‌اند ودرسال جاری یکماه پس ازموقع نوغان دستور ضبط وتحویل آن صادر وابلاغ وبواسطهٔ انقضاء موقع وبروز سرمای شدید وازدیاد اجرت عمله و کارگر و هزینهٔ ضبط دوبرابر ، علاوه چغندرهم تفریط . . .

بلی همانطور که عرض کردم این قضیه درتمام نقاط هست البته وقتی که ازیك کارخانه قند خراسان ۸ میلیون بدزدند راه برای سایرجاها هم باز است وازسایر جاهاهم میدزدند . باید آقایان وزرا چشمهایشان را بیشتر باز کنند بیشتر مراقبت بکنند و برای اصلاح اینکار ها خودشان بروند . به صرف اینکه من یك بازرسی فرستادم ، این انجام وظیفه نشد باید در کوچکترین کارها خودشان بروند ، تحقیق بکنند و دست این دزدها را بگیرند از کار بر کنار کنند . (هاشمی — دادگستری باید برود) دادگستری چه کند؟ دادگستری چهل سال است که درست شده و کارنکرده هر کسی باید برای انجام وظیفه اش برود ، شما بگوئید که وزارت دادگستری ، اگر وزارت دادگستری کارنکرد مجلس باید دنبال وظیفه‌اش برود وزیر باید علاقمند بکارخودش باشد، این یك عرض بنده، یك عرض دیگر بنده مربوط بآقای وزیر جنگ است وخواهش میکنم توجه بفرمایند . ازچند سال قبل هنگ ۲۸ در جام تأسیس شد موقعی که این هنگ ۲۸ تأسیس شد ساختمانهای لازمه هنگ ازاراضی قریه یحیی آباد که متعلق به اشخاص معینی است ویکی ازمالکین آنجاهم عثمان سلطان تیموری است دراین اراضی هنگ ۲۸ مشغول عملیات ساختمانی بودند البته هنگ برای شرب آب لازم دارد و مالك آنجا از نقطه نظر اینکه هنگ باینجا آمده است گفت بسیار خوب حالا که شما در اینجا ساختمان کرده اید مقدار آب مورد احتیاجتان راهم معلوم کنید و بگیرید و حقابه در مقابل بمن بدهید وبه حقابه من هم مزاحمت نکنید ولی آقایان افسرانی که در آنجا بوده‌اند بهیچوجه باین موضوع توجهی نکرده وتمام این آب و اراضی مالك را گرفته اند برای خودشان

زراعت میکنند و زارع هم دارند زارع مفت این نظامی‌های بیچاره هستندمالك وزارع میخواهد آب را ببرد گندم بکارد که‌قوت لایموت داشته باشد ولی افسران میخواهند زراعت تفننی بکنند و خیار بکارند که در اول بهار خیار نو برداشته باشند واین آب را بزور با قنداق تفنگ و نظامی می گیرند می‌برند سرزمین، زمین این مردراهم میگیرند برای خودشان زراعت می کنند سبزی کاری می کنند ، محصول برمیدارند و باور بفرمائید که در چندین سال یعنی سالهای ۱۸ و ۱۹ و ۲۰و۲۱ و ۲۲ محصول آنجا بکلی ازبین رفت ۲۰۰خانوار جمعیت دراین قریه بود که‌تمام آنها متلاشی‌شدند زیرا که محل گذران آنها از آن آب و از آن زمین بود کـه اینها از بین بردند اگر بنده بگویم که سالی ۱۰۰ هزار تومان خسارت واردهٔ بآنجاست تردید نفرمائید اتفاقاً رفقای کمیسیون بودجه بنده‌هم شاهد وگواه این قضیه هستند و این قضیه‌را هرسال کـه بودجهٔ وزارت جنگ مطرح بود بنده عرض کـردم نمایندگان وزارت جنگ هم کـه آنجا بوده اند تصدیق کرده‌اند و وعده کرده اند کـه الآن که رفتیم بیرون انجام میدهیم همان رفتن است که رفته‌اند ومتأسفم ازاینکه عرض میکنم که نمایندگان وزارت جنگ دروغ گفته اند الآن صورت مجلس های کمیسیون بودجه حاضر است ٤ سال است که بنده این عرض را میکنم . بالاخره در سال ۱۳۲۱ یك قراردادی بستند که یك مقدار معینی از آب استفاده بکنند ویك مبلغ معینی‌هم حق‌الارض بدهند، آن‌حقابه وحق‌الارض راهم نپرداختند و سال ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ حق الارض و حقابه این محل باقیمانده ، استدعا میکنم از آقای وزیر جنگ که دراین موضوع توجه بفرمایند حقوق حقهٔ مالکین یحیی آباد را بپردازند ، عرض بنده این بود و پیشنهادم را نیز مسترد میدارم .

رئیس ـ آقای وزیر جنگ .

وزیر جنگ ـ بنده اطلاعی نسبت بسابقه ندارم ولی به نمایندهٔ محترم قول میدهم که بنده‌میاید موفق‌بشوم که اصلاح کنم

امیر تیمور ـ خیلی متشکرم

فرود ـ آقا بنده یك اخطاری دارم .

رئیس ـ راجع به چه ؟

فرود ـ راجع بآن ماده کـه در پیشنهادها باید صحبت کرد ـ مادهٔ ٦٣ .

رئیس ـ بفرمائید .

فرود ـ بنده به آقـای امیر تیمور خیلی ارادت دارم و صحبت‌های ایشان‌هم بسیار مفید وبجاست ولی از آقای رئیس شکایت دارم و آن این است که بنده در چند جلسه قبل که راجع به پیشنهاد خودم خواستم صحبت بکنم متصل بمن تذکر میدادند که مختصر صحبت کنم وحال اینکه دیدم ابداً جنابعالی این تذکر را بـآقای امیر تیمور ندادید (حاذقی — دودفعه فرمودند جنابعالی نشنیدید) . . خواستم این‌راعرض کنم که تبعیض نشود .

رئیس ـ آقا دودفعه بنده گفتم شما گوش ندادید بنده حرف‌راهم کـه نمیتوانم قطع کنم آقایان خودشان‌هم باید رعایت نظامنامه‌را بفرمایند هروقت که رعایت نکردند بنده تذکر میدهم ، چند دفعه هم عرض کردم آقـایانیکه عضو کمیسیون نیستند نمیتوانند حرف بزنند و الآن جلو بنده اسامی چند نفر هست که عضو کمیسیون نیستند و اجازه میخواهند بنـده بگم . پیشنهاد آقـای طباطبائی قرائت میشود :

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم میزان تعهدات ودیون وزارت جنگ در مادهٔ چهارم تعیین گردد .

رئیس ـ آقای طباطبائی .

طباطبائی ـ عرض کنم که قبل ازاینکه آقای مهندس فریور راجع باین مطلب توضیحی بدهند این پیشنهادرا بنده آنروز متذکر نبودم و امروز پیشنهاد کردم بنظر من آقای عماد السلطنه ، این مادهٔ ٤ خوب تنظیم نشده است در مـادهٔ چهارم میگوید وزارت جنگ مجاز است دیون و تعهدات سال ۱۳۲۲ و سالهای قبل خود را از محل اعتبارات مصرف نشده بودجهٔ سال ۱۳۲۲ و مبالغی که بابت مطالبات سالهای گذشتهٔ آن وزارتخانه بحیطه وصول درآید باموافقت وزارت دارائی و تصویب کمیسیون بودجه پرادخت نماید . بنده گمان میکنم که تاحالا هیچ همچو چیزی در مجلس ندیده‌ام که یك وزارتخانه اولاً بد حسابی بکند و با این توضیحاتی کـه داده شد پول جنس مردم را ، پول کرایه خانهٔ مردم را ندهند باین شکل بعد بیایند توی قانون بگذارند والامعمولا ادارات دولتی بدحساب هستند در دادن تعهدات و ایفای تعهدات خودشان همیشه بد حسابی میکنند و مردم را اذیت میکنند اما اگر مختصر وسیلهٔ پیدا کنند که پدر مردم‌را در بیاورند ابقا بهیچ چیز نمیکنند اولاً چرا بدحسابی میکنید چرا باید مال مردم‌را نگهدارید و بعد این تعهدات سالهای قبل مال چه سالی هست ؟ از چه سالی شما چه مبلغ بدهکارید وچه مبلغ باید تأدیه بکنید، چه مبلغ بایدوصول بکنید بنظر من اینها در مادهٔ ٤ باید تصریح شده باشد (مخبر ـ توضیح دادم) . . . آن توضیحی کـه شما فرمودید صورت قانونی ندارد یك حرفی آقـای مهندس فریور فرمودند و یك جوابی‌هم شما فرمودید جزء صورت جلسه هم هست و نوشته میشود ولی اثر قانونی ندارد در قانون باید قید کنند چقدر بمردم بدهکارند ؟ چقدرپرداخت باید بکنند ؟ چقدر محل دارند ؟ چطور پرداخت میکنند؟ الآن عجله‌ای‌هم نیست اگرهم میفرمائید وزارت‌فرهنگ عجله دارد مدارس تعطیل میشود کارش‌را جلو بیندازید ولی این ماده باشد ، تبصره‌ای کـه در ذیل مادهٔ ٤ است خیلی اعجب است و آن اینست که وزارت جنگ وژاندارمری نیز مشمول مادهٔ ٢٤ قانون متمم بودجهٔ سال ۱۳۱۲ خواهند بود (هاشمی ۱۳۲۳ است اشتباه شده است) . بله من این را نمیدانستم که اشتباه است و کسی‌هم چیزی نگفت اعتراضی‌هم نکرد حالا من قانون‌را خواستم به‌قانون متمم بودجهٔ آن سال یعنی ۱۰ سال پیش نگاه کردم ولی حالاهم این ایرادیرا که من دارم باز وارد است چون قانون بودجه اصولاً برای یکسال است ومتمم بودجه‌هم چون دنبالهٔ قانون بودجه است اعتبارش فقط یکسال‌است ، یکسال که منقضی شد اصلاً قانونی باقی‌نمانده

که شما بخواهید یك وزارت جنگ یا ادارهٔ ژاندارمری را مشمول آن قانون بکنید آن قانون تمام شد ، قانون بودجه برای یکسال است، متمم بودجه برای یکسال است سال مالی که تمام شد آن قانون تمام شده مگر اینکه قانون جدید بیاید و اینکه نوشته میشود که وزارت جنگ و ادارهٔ ژاندارمری مشمول مادهٔ ۲۴ قانون متمم بودجهٔ سال ۱۳۲۲ است ، آن قانون تمام شده است و قانونی نیست که شما مشمول آن باشید

فاطمی ـ آقای وزیر جنگ جواب میدهند .

طباطبائی ـ جواب ندارد .

رئیس ـ آقای وزیر جنگ .

وزیر جنگ (آقای زند) ـ آقای نمایندهٔ محترم میفرمایند که چرا وزارت جنگ اولاً بد حسابی میکند که امروز طلبکار پیدا کند عرض کنم که این خیلی ساده است وزارت دارائی مبلغ گزافی از بودجه‌های مصوبه را نداده درصورتیکه خرج آن منظور شده است و یك خرجی است که برای پوشاك وخوراك ومنزل آرتش لازم بوده است و اینکه طلبکار پیدا شده علتش این است که وزارت دارائی در موقعش پولها را نپرداخته است بنده در جلسهٔ گذشته عرض کردم که رقم مطالبات ما خیلی بیشتر از دیون ما است ، ۱۵۸ میلیون پول طلب داریم درصورتیکه مجموع دیون ما بدولت و مردم ۱۴۳ میلیونست و از این جهت که عرض کردم پیدا شده است ، حالا میفرمائید این چه دیونی است ؟ اینها دیون قبل از شهریور ۱۳۲۰ است این‌ها را گمان میکنم که دیروز آقای صدر قاضی نمایندهٔ کردستان تذکر دادند . مطالباتی اهالی آنجا دارند از بابت علیق وگوشت و خواربار و همینطور مانده است از قبل از شهریور ۱۳۲۰ وحتی ایشان پیشنهاد کردند که آنهارا مقدم بدارید بنده هم قبول کردم که دیونی که قبل ازسال ۱۳۲۰ باشد مقدم باشند وراجع بآن تبصره که فرمودند آنطور نبوده است حالا من درست در نظر ندارم ولی در آن قسمت که فرمودید راجع به قانون متمم بودجه که تمام موادش برای یکسال است اینطور نیست ، خیلی مواد در آن قانون گنجانیده شده است و متن قانون هم یك طوری است که نشان میدهد برای یکسال نیست

طباطبائی ـ نمیشود آقا

رئیس ـ پیشنهاد آقای نبوی :

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در مادهٔ ٤ بجای و تصویب کمیسیون بودجه نوشته شود و تصویب مجلس .

یکی از نمایندگان ـ اینکه رد شد .

رئیس ـ آقای نبوی .

نبوی ـ این همان پیشنهادی است که آقای مهندس فریور فرمودند و توضیحات لازم هم در اطراف آن دادند و همان توضیحی که ایشان فرمودند برای یك عده تولید سوء ظن کرده بود که بیایند باینصورت مطالبات را وصول بکنند در قانون محاسبات عمومی یك ترتیب معینی قائل شده است برای وصول مطالبات و پرداخت دیون اگر وجوهی درجزء بودجه وزارت جنگ منظور شده همانقدر که سال مالی منقضی شده است آن وجوه را نمیتوان جزء مطالبات وزارت جنگ قبول کرد این مطالبات همانطوریکه آقای وزیر جنگ توضیح دادند یك قسمت ازمالیه وازصندوق دولت است پس ازاینکه سال مالی گذشت این دیگر جزو مطالبات وزارت دارائی نیست بلکه اینها جزو صرفه جوئی است و باید بر گردد بصندوق ، امروز وزارت جنگ نمیتواند چیزی از وزارت دارائی باین ترتیب وصول کند همچنین دیون و قرضهائی که وزارت جنگ دارد هرسال وقتی که سال مالی گذشت در قانون بودجه یك ماده تصویب میشود برای تأدیه دیون اشخاص اگر واقعاً طلبکار از وزارت جنگ باشند ولی وقتی سال مالی گذشت دیگر وزارت جنگ نمیتواند بپردازد وبایستی از آن مادهٔ که در بودجه بعنوان دیون گذاشته میشود استفاده کند و خود اینکه از رویهٔ عادی و همیشگی خارج شده است و بصورت خاصی درآورده شده است همین برای یك عده تولید سوء ظن میکنند ، بنده بعضی از این اقلام را عرض میکنم چندتا ازاینها هستند که طلب آنها بی پااست وشایسته نیست ما تصویب کنیم که یك اشخاصی که طلب ندارند بایك

صورت سازیهائی از وزارت جنگ پول بگیرند این بود که بنده پیشنهاد کردم برای اینکه رفع نگرانی از آقایان بشود اینصورت بیاید به مجلس و بانصویب مجلس داده شود و خیال میکنم که این پیشنهاد از هرحیث لازم است .

رئیس ـ آقای مخبر .

مخبر (آقای فاطمی) ـ دو موضوع را آقای نبوی فرمودند یکی راجع باین بود که وزارت جنگ .

رئیس ـ آقایان تشریف نبرند چون عده برای رأی کافی نیست . آقا بفرمائید .

مخبر ـ . . . یکی اینکه فرمودید که مبلغی که وزارت جنگ در اینجا نوشته است اینها صرفه جوئی شده است ، خیر ، اینها صرفه جوئی نشده است این یك ارقامی بوده است که در مقابلش تعهد شده ولی چون وزارت دارائی نپرداخته قرض وزارت جنك شده و وزارت جنك تعهد داده است ، این جزء صرفه جوئی نیست .

طباطبائی ـ آقا بنده توضیح دارم .

مخبر ـ صرفه جوئی از اضافات میشود و اما موضوع دوم که فرمودید مورد سوء ظن است چرا این موضوع را در مجلس شورای ملی میفرمائید ؟ چرا باعث سوء ظن است ؟ اصلاً بعقیدهٔ بنده تصویب کمیسیون بودجه را هم لازم نداشت یعنی یك مقداری طلب داشت وزارت جنك یك مقداری هم بدهی دارد باید تحت نظر وزارت دارائی که مأمور اینکار است ونظارت دارد پرداخته شود واین تصویب کمیسیون بودجه را هم که بیخود اضافه کرده‌ایم زیادی است وحالا هم میآید به کمیسیون بودجه ورسیدگی میشود در آنجا وبعد با اجازهٔ مجلس پرداخت میشود ، این موجب سوء ظن نیست ولی اگر بخواهیم اشکال بتراشیم درهر موضوعی میشود اگر میخواهید بنده هم میتوانم هزار شقوق برای آن ذکر بکنم و الا نباید آقایان باین عنوان سوء ظن بدهند .

طباطبائی ـ این پیشنهادی که بنده کردم بلاتکلیف ماند ؟

رئیس ـ عده برای رأی کافی نیست .

طباطبائی ـ بنده یك توضیح لازم دارم .

رئیس ـ بگذارید درموقع رأی گرفتن به پیشنهاد خودتان .

دکتر معظمی ـ استدعا میکنم توجه بفرمائید اگر آقایان نمیخواهند تشریف بیاورند که جلسه را ختم کنیم .

رئیس ـ آقای دکتر طاهری .

دکتر طاهری ـ توضیحی که آقای طباطبائی فرمودند راجع باینکه مواد متمم بودجه مال یکسال است این موضوع اصولاً صحیح است ولی بعضی از موارد است که در سال های بعد تمدید و ابقا میشود بدوصورت ، یکی این که میگویند این ماده تا ملغی نشده بقوت خود باقی است و یکی آنکه میگویند که در امسال بخصوص فلان مواد ازمتمم بودجه بحال خود باقی است این ماده ۲۴ ازموادی است (آقای طباطبائی خواهش میکنم توجه بفرمائید) .. این مادهٔ ۲۴ مربوط باین است که بعضی از وزارتخانه ها میتوانند با تنخواه گردان پیش ازوقت بعضی ازلوازماتشان را تهیه بکنند درآنوقت وزارت جنك بودجه اش مشمول این قانون نبود و اینست که حالا محتاج شده اند باینکه مشمول این قانون بشوند مثل سایر وزارتخانه ها اینقانون شامل یك موادی است که باید حتماً مراعات شود و یکی از موادش هم اینست که هر وزارتخانه میتواند پیش از این که بآخر سال برسند احتیاجاتی را که فوت میشود تهیه کنند و بعد پیشنهاد بکنند این موضوعات رسیدگی شده و درش دقت هم شده و اما راجع بسایر قسمتهای دیگر که مذاکره شد آنها دیگر توضیح واضح است ، دیونی وزارت جنك دارد که میخواهد از مطالباتش یا از درآمدش بدهد و معلوم است که این موضوع ازطرف چندین وزارتخانه نظارت میشود محاسبات خود وزارت جنك که هست کمیسیون مالیه که هست ، و بعد هم کمیسیون بودجه واین عمل بنظر بنده قابل اعتراض نیست .

رئیس ـ آقای مخبر .

مخبر (آقای فاطمی) ـ برای تکمیل و برای مزید ، بیانات آقای دکتر مادهٔ ۲۴ قانون متمم بودجه مال سال ۱۳۱۲ را میخوانم :

مادهٔ بیست و چهارم ـ وزارت مالیه مجاز است قیمت و مصارف مربوطه بتدارك آن قسمت ازلوازم دفتری وزارتخانها و ادارات دولتی را باستثنای وزارتین دربار پهلوی وجنك و ادارهٔ امنیه . . حالا ماخواسته‌ایم که این استثنا برداشته شود یعنی وزارت جنك و ادارهٔ ژاندارمری هم که در آن تاریخ استثنا بوده اند مثل سایر وزارتخانه‌ها مشمول این ماده باشند .

طباطبائی ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ رأی میگیریم .

طباطبائی ـ رأی نگیرید .

رئیس ـ آقا شما باید مطابق نظامنامه رفتار کنید .

طباطبائی ـ اجازه بفرمائید ، من وقتیکه خواستم صحبت کنم گفتند مربوط به سال ۱۳۲۲ است باینجهت من ازایرادی که داشتم ، ازاشکالی که داشتم صرف نظر کردم حالا تجدید مطلع فرمودند و گفتند که مربوط به سال ۱۳۱۲ است اینطور نیست ؟ خوب حالا بنده باید بجنابعالی که مخبر کمیسیون بودید عرض کنم اولاً لازم بود که حضرتعالی این ماده را درکمیسیون میخواندید که بدانید مال سال ۱۳۱۲ است شما نخواندید و نخوانده یك چیزی را تصویب کردید و حالا بنده بشما عرض میکنم که این قانون کافی نیست و حالا شما میخواهید که وزارت جنك و ژاندارمری را هم مشمول آن بکنید آنها مخصوصاً وزارت جنك و ژاندارمری را استثنا کرده اند شما بچه دلیل اینکار را میکنید ؟ این را باید توضیح بدهید .

رئیس ـ رأی میگیریم .

مخبر ـ اجازه بفرمائید ایشان یك نسبتی دادند که من مجبورم توضیح بدهم ایشان فرمودند که ماده را نخواندید ، اینطور نیست آقا ، شما آقای دکتر معظمی در کمیسیون این ماده را نخواندید ؟ (دکتر معظمی ـ چرا آقا) همین ماده را آقای دکتر معظمی در کمیسیون خواندند و آقای دکتر طاهری هم توضیح دادند چرا میگوئید نخواندند ؟

رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای طباطبائی .

طباطبائی ـ بنده پس گرفتم

رئیس ـ پس رأی میگیریم به پیشنهاد آقای نبوی آقایان موافقین قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای فیروزآبادی :

(بشرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم نود هزار عده قشون را تقلیل به پنجاه هزارنفر بدهند تاقروض وزارت جنگ را بدهند بعد بعدهٔ قشون بیافزایند

یکی از نمایندگان ـ اینکه رد شده است

رئیس ـ ردنشد توضیح دادند حالا رأی میگیریم بپیشنهاد آقای فیروزآبادی ، آقایان موافقین قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای مهندس فریور :

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم قسمت آخر ماده ٤ بنحو ذیل اصلاح شود :

(بجای باموافقت وزارت دارائی و تصویب کمیسیون بودجه)

با موافقت وزارت دارائی و تصویب مجلس پرداخت نماید

رئیس ـ آقای مهندس فریور

مهندس فریور ـ در پیشنهاد اول بنده دو قسمت بود یك قسمت محدود کردن مبلغ دین وطلب که آنرا آقای وزیر جنك دراینجا فرمودند ودرصورت جلسه نوشته شد ودیگر تخلف ازآن امکان پذیر نیست

طباطبائی ـ چرا آقا ، ممکن است ، تخلف می کنند . .

مهندس فریور ـ قاعدة نبایدبکنند یك عرض دیگر بنده که درجزء آن پیشنهاد بود این بود که هیچ کمیسیونی علی الاصول حق تصویب امری را ندارد این یك مطلب اصولی است ، کمیسیون مأمور مطالعه و پیشنهاد یك امری است به مجلس (طباطبائی کمیسیون که قانون نمیتواند بگذراند) صحیح است ، کمیسیون بودجه تصویب نمیتواند بکند بنابراین این عبارت رابنده نوشتم که باموافقت وزارت دارائی و کمیسیون بودجه که این لفظ غلط واستعمال غلط در اینجا نشود . در معنی البته تغییری نمیکند ولی تصویب ازوظایف کمیسیون نیست کمیسیون نمیتواند یك امری را تصویب کند قانون اساسی را

هم میخواهید بخوانم که ببینید نمیتواند .

رئیس آقای ملك مدنی

ملك مدنی ـ فرمایشاتی را که آقای مهندس فریور فرمودند صحیح است ولی درمجلس ازادوار گذشته سابقه داشته واشخاصی هم که در ادارهٔ قانونگذاری هستند سابقه دارند که همیشه مجلس چون وقت رسیدگی نداشته است باعضاء کمیسیون بودجه اجازه میداده است که رسیدگی کنند و بعد بتصویب برسانند وخیال میکنم که آقایان هم اطلاع داشته باشند که این خلاف قانون اساسی نیست این یك نوع صلاحیتی است که درهمان قانون اساسی هم که اشاره فرمودید این موارد را در نظر گرفته اند که درواقع تصویب کمیسیون همان تصویب مجلس است مجلس بکمیسیون عدلیه میتواند اختیار بدهد که یك آئین نامه هائی را تصویب کند وبموقع اجرا بگذارد چطور میفرمائید همچو حقی ندارید ؟

مهندس فریور ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید

مهندس فریور ـ بنده الآن اصل ۲۲ قانون اساسی را می‌خوانم واگر سابقه داشته است اینکار این یك سابقه غلط است زیرا موافقت کردن وظیفه کمیسیون است و این لفظ تصویب غلط است زیرا تصویب مخصوص مجلس است . حالا اتفاقاً این موضوع مواد متعددی دارد که حالا بنده اصل ۲۲ قانون اساسی را می‌خوانم : «مواردی که قسمتی ازعایدات یا دارائی دولت ومملکت منتقل یا فروخته میشود یا تغییری در حدود و ثغور مملکت لزوم پیدامی کند بتصویب مجلس شورای ملی خواهد بود . » ملاحظه بفرمائید کمیسیون کارش مطالعه است و موافقت میکند و رأی موافق میدهد میآید بمجلس وتصویب مال مجلس است آقای ملك این سوابق اگر هست بی ربط است ونباید وجود داشته باشد .

مخبر (آقای فاطمی) ـ خواهش میکنم یکدفعه دیگر پیشنهاد ایشان خوانده شود (پیشنهاد آقای مهندس فریور دو مرتبه خوانده شد)

مخبر ـ مانعی ندارد بنده موافقم

جمعی از نمایندگان ـ رأی بگیرید

رئیس ـ چون دیگر پیشنهادی نیست بنابراین رأی میگیریم بماده اول (که درواقع همان مادهٔ چهارم است) آقایان موافقین قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . مادهٔ پنجم

ماده پنجم ـ الف ـ وزارت دارائی مجاز است معادل نصف اضافه اعتبارات هزینه های کارگزینی مواد یك تاده و اداری مواد ۱۱ تا ۲۱ وزارتخانه ها و ادارات و بنگاههای دولتی را (باستثنای آنچه مربوط بسازمان های جدید باشد که برای آن ها قانون مخصوصی موجود نباشد) که در بودجه های تفصیلی پیشنهادی سال جاری آن ها پیش بینی شده مطابق بودجه های تفصیلی سال جاری که بکمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تسلیم گردیده پرداخت نماید

ب ـ اضافه اعتبار یا اعتبار جدید منظور در سایر مواد بودجه های تفصیلی سال جاری وزارتخانه ها و ادارات و بنگاههای بهره برداری وبازرگانی و کارخانه های دولتیکه پرداخت آن ها ضرورت داشته باشد مشروط بر اینکه از نصف مبالغ منظور در بودجه های پیشنهادی آن ها تجاوز ننماید مطابق بند (ب) ازماده واحده مصوب ۲۲ مرداد ماه ۱۳۲۳ بایستی وزارتخانه ها وادارات ذی مدخل صورت آنها را باموافقت وزارت دارائی تنظیم وبکمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تسلیم نمایند که طی لایحه مخصوصی بمجلس شورای ملی تقدیم وپس از تصویب پرداخت شود

رئیس ـ آقای مجد ضیائی

مجد ضیائی ـ بنده عرضی ندارم

رئیس ـ آقای فرهودی

فرهودی ـ عرض کنم بنده یك اظهار تأسفی می‌خواهم بکنم اگر آقایان اجازه بفرمایند و آن این است که این بودجه کل کشور که چاپ شده و بدست ما رسیده است این در خرداد ۱۳۲۳ تقدیم مجلس شده است و حالا که تقریباً ماههای آخر سال است ما تازه مشغول یك دوازدهم و این حرفها هستیم . دورقم عمده‌ای در این بودجه کل کشور هست و مربوط باصلاحات فوری است و با ~~بعضی~~ هیچ مورد توجه

قرار نگرفته و سال هم تمام شده است . این دو رقم یکی مربوط بآبیاری است و یك رقم هم مربوط به بهداری است . عرض کنم درشماره ۲۶شرح هزینه رقم آبیاری را که معلوم کرده‌اند ۵ میلیون تومان است وبرای آبیاری سال۱۳۲۳دولت پیشنهاد کرده‌است وازاین پنج‌میلیون تومان سه‌میلیون تومانش اضافه اعتباراست یعنی درسال۱۳۲۳باید تصویب بشود وخرج بشود.راجع به بهداری‌هم‌همینطوریك رقمی‌است درحدوددو میلیون‌وسی‌وهشت‌هزار تومان‌قرارداده‌اند.تمام‌این‌مذاکراتی راکه تا بحال کرده‌ایم و این ماده ۵ که الآن خواندند بهیچوجه اشاره باین دو رقم نکرده است . فقط صحبت از مصارف اداری و این جور چیزها است ومن نمیدانم این دو رقمی راکه دولت پیشنهاد کرده است و در واقع از اضافات اساسی مملکت است و بدرد مردم میخورد و عبارت است از بهداری و آبیاری چرا بهیچوجه دراین مادهٔ پنجم اسمش‌را نبرده اند ؟! درصورتیکه قلم و دوات و کاغذ ولوازم التحریر و هزینه کارگزینی و هرچه که فکرش را بفرمائید تمام دراین ماده ۵ هست ویا مواد دیگر اما راجع باضافه اعتبار آبیاری و بهداری که از اول مجلس تا بحال نمایندگان بکرات صحبت کرده اند اثری نیست . سال هم تمام شده و آخر سال میگویند این اعتبارات صرفه جوئی شد . البته این موضوع یک تقصیرش با مجلس یا با کمیسیون بودجه بوده است که این بودجه را از خرداد تا بحال در کمیسیون نگهداشته است وبمجلس نیاوردند وحالاهم بازبیك مقصودی بوده که دولت پیشنهادکرده ودولت هم بیشتر توجه بهزینه های کارگزینی وقلم و دوات و این جور چیزها دارد وهیچ توجهی باصلاحات اساسی ندارد . این است که بنده خودم‌هم از کمیسیون بودجه وهم از وزیر دارائی و اعضاء کمیسیون که مردان اصلاح طلبی هستند و میخواهند در دورهٔ خدمتشان یك کار های اساسی برای این مملکت کرده باشند خواهش میکنم که تکلیف این ۵ میلیون تومان آبیاری و آن دو میلیون تومان اضافه بودجه بهداری را دراین لایحه معلوم کنند برای اینکه باز برای فردا ما می بینیم که دستمان بجائی بند نیست . راجع به آبیاری خوزستان بنده چند مرتبه اینجا صحبت کردم وحالاهم با اجازه آقای اسعد صحبت میکنم آبیاری خوزستان در درجهٔ اول اهمیت است برای اینکه هم اراضی در آنجا زیاد است وهم آب فراوان دارد که استفاده از این ها نمیشود وبه باطلاقها و دریا ها میریزد . پرفسور ویندزر هم که متخصص درقسمت آبیاری است اوهم در چندین دفعه ای که مسافرت کرده است به خوزستان متوجه این موضوع شده است و چهار نقشه برای اینکار معلوم شده است : یك نقشهٔ سد کرخه است که مقدار زیادی اراضی را مشروب میکند و یکی‌هم نقشه سد شوشتر است که در روی همان سد قدیمی‌که بین دزفول وشوشتراست باید به بندند و یکی هم نقشه سد شادگان و یکی هم نقشه سد ذهبیه و هوفل است که در دشت میشان واقع است . اینها تمام مطالعاتش شده و پروژه هایش تهیه شده و امسال ما منتظر بودیم که این قانون تصویب بشود که اقلاً دو سد ازاینهادرست بشوداین‌شرحی‌است که‌آقای‌پروفسورویندزر نوشته‌است وامروز رونوشتش بما رسیده بنده اجازه میخواهم که از لحاظ جلب توجه آقایان محترم و لزوم آبیاری در خوزستان چون مختصرهم هست این را بخوانم و مخصوصاً استدعا میکنم جناب آقای وزیر دارائی هم توجه بفرمایند:

«بمنظور رفاه آتیه اهالی ایران لازمست بفوریت بخوزستان بدو دلیل عطف توجه نمود :

اول ـ عده کثیری از کارمندان محلی که از کار منفصل میشوند در اندیمشك واهواز وخرمشهر متمرکز میگردند .

دوم ـ یکی از پر فایده ترین نوع کاری که ممکن است دایر گردد آبیاری فرعی طرحهائی است که قبلاً بصورت عمل درآمده لیکن برای حصول موفقیت آب بیشتری لازم خواهد بود در خوزستان که جمعیت زیادی سکونت داشته و ومقدار نامحدودی اراضی و آب وجود دارد این وضعیت را

تأمین مینماید لیکن برای اجرای این منظورآب بایدتحت کنترل‌قرار گرفته وباراضی‌برده شودطرحهائی درخوزستان هست که‌عایدات‌زیادی‌خواهدداشت‌وقابل‌توجه‌جدی‌میباشد.

دوقسمت ازطرحهای مزبور دارای‌جنبهٔ فوری است‌یکی درشوشتر که کارآن درجریان بوده ولی‌فعلاً احتیاج‌شدیدی بتعقیب جدی دارد ونقطه دیگر در شادگان میباشد (طرح سوم مربوط بسد ذهبیه و هوفل در دشت میشان است) ما حاضریم هردوقسمت‌کار مزبور را ...

رئیس ـ آقای فرهودی استدعا میکنم بنا بر اعتراض آقای فرود مختصر بفرمائید .

فرهودی ـ بنده در پیشنهاد صحبت نمیکنم که مختصر باشد بنده در ماده دارم صحبت میکنم و یك چیزی است که دارم‌میخوانم الآن تمام میشود ... ما حاضریم هر دو قسمت کار مزبور را قبول نمائیم ولی‌باید دارای اعتباراتی باشیم که مبنای عمل قرار گرفته و در موقع احتیاج در دسترس باشد زیرا کارهای نامبرده دارای جنبه‌ئی میباشد که باید بدون وقفه بمنظور احتراز از ضرر های شدید پیشرفت نماید خواهشمنداست اعتباری بمیزان بیست‌میلیون ریال برای ده ماهه آتیه خوزستان تعیین نمایند که به پنج قسط متساوی یا برحسب احتیاجاتی که با تغییر اوضاع وفق دهد تأدیه گردد عقیدهٔ اینجانب اینست که‌چنین مبنائی‌لااقل‌موجبات جمع‌آوری پنجاه میلیون ریال سرمایه شخصی را درصورتی که مبلغ‌مزبور جهت‌تکمیل این‌کار لازم‌باشد فراهم‌میسازد این موضوع را یعنی دولت۲ میلیون بدهد ماهم درمحل پنج میلیون جمع میکنیم میگذاریم رویش و بوسیله شرکت این کار را راه بیندازیم .

بنده نظرم این بودکه این‌بودجهٔ تصویب‌شده ۱۳۲۲رفته است ودفن شده است واین دو قلم مهمش که اضافه اعتبار آبیاری خوزستان و بهداری است دراین ماده نوشته شود و این شرحی راهم‌که متخصص آبیاری نوشته‌است آقای‌وزیر دارائی ما را مطمئن بفرمایند که این موضوع را اقدام می‌کنند ؟

رئیس ـ آقای وزیر دارائی .

وزیردارائی ـ اگر آقای نماینده محترم همانطور که یك قسمتی را ازبنده پرسیدند این قسمت راهم می‌پرسیدند دیگر محتاج باین بیان مفصل نبود برای اینکه بخود ماده هم اگرتوجه‌میکردند مسبوق‌میشدند که دولت و کمیسیون بودجه این نظر را تأمین کرده است قسمت دوم از ماده پنجم منظورش همین اعتبارات اضافی واعتبارات جدیدی است که درسال۱۳۲۳ در وزارت کشاورزی و فرهنك منظور شده (صحیح است) استدعا میکنم حضرتعالی بخوانید ماده را و وقتی که خواندید آنوقت (جسارت‌میکنم که‌عرض‌بکنم)این توضیحات را لازم ندارد‌برای اینکه صریح نوشته شده است اضافه اعتبارات یا اعتبارات جدید منظور در سایر مواد بودجه های تفصیلی ....

فرهودی ـ این بودجه کل کشوراست شما بودجه‌های تفصیلی را میفرمائید .

وزیردارائی ـ ... فرق نمیکند بودجه های کل مملکتی وتفصیلی هردو روی هم هست و بوزارتخانه ها اجازه داده شده است که معادل نصف آن میتوانند بودجه خودشان را تنظیم کنندوبکمیسیون بودجه‌تقدیم کنندو آن‌ماده الحاقیه ای که دیروز بنده تقدیم کردم برای این بود که باین کار تعجیل شود یعنی مطابق بند ۲ ماده پنجم بودجهٔ آنها هم بایستی‌این کاررابکنند یعنی‌باید یك گزارشی‌وزارت‌بهداری درقسمت‌خودش تنظیم کندبیاورد بکمیسیون‌بودجه‌وبتصویب مجلس‌شورای‌ملی برسد وبموقع اجرا گذارده شود ولی‌چون این‌کار طول میکشد بنده آن روزیك ماده الحاقیه پیشنهاد کردم وتقدیم‌مجلس کردم که یك قسمت برای وزارت‌بهداری ویك قسمت برای‌وزارت کشاورزی مخصوصاً برای آبیاری است که اگرتصویب بشود بلافاصله همین فردا هم ما میتوانیم این پول را بپردازیم واین نظر آقاهم تأمین خواهد شد چون خود بنده هم یك‌دوره نماینده خوزستان‌بودم وبخوزستان هم علاقه‌دارم البته نه‌تنها بخوزستان بلکه بتمام ایران برای اینکه خوزستان رود خانه هائیکه دارد کرمان ندارد یا

کوهرنك هم همین طور وباینجهت بود که ما این اعتبار را دراینجا گذاشتیم که وقتی که از مجلس گذشت و تصویب شد فوراً بموقع اجرا بگذاریم.

جمعی از نمایندگان ـ مذاکرات کافی است.

مهندس فریور ـ بنده باکفایت مذاکرات مخالف هستم وباید دو کلمات صحبت کنم.

رئیس ـ آقای مهندس فریور

مهندس فریور ـ عرض کنم بنده آقا تذکری را که میخواستم بدهم آنروزهم عرض کردم. مواد یك تادویازده تا بیست ویك مربوط است بحقوق پرسنلی و هزینه اداری. اگر چنانچه ما یك مرتبه اجازه داده بودیم که $\frac{1}{12}$ حقوق و هزینه های اداری سال ۱۳۲۲ را بپردازند مجدداً تصویب این ماده بطور دربست و بدون مطالعه در اقلام موردی ندارد مگر در یکی دو جا. فعلا آقایان وزراء صحبتی که میکنندیکی دومورد مشروع را پیش گرفته‌اند مثلاً ۳۵ تا شاگرد از دانشسرا بیرون آمده اند وما باید حقوق این ۳۵ تا شاگرد را بپردازیم. آنوقت یك ماده‌ای راآورده‌اند که مال تمام وزارتخانه ها را یعنی نصف اعتبارات مواد ۱۰ تا ۲۱ را میخواهند بپردازند در صورتیکه هیچ مربوط بآن نیست و برای هفت روز کمیسیون بودجه بموجب اختیاری که داشت این قسمتهائی را که امسال اضافه شده است بهتر بود آنقسمتهائی را که لازم وضروری میدانست وبموجب قانون مصوب ۱۳۲۱ بود آنهارا علیحده میآورد یعنی بقول آقای هاشمی میآمد میگفت افسرهای شهربانی که تا امسال از مدرسه بیرون آمده‌اند حقوقشان داده بشود نه اینکه مابگوئیم تمام بودجه تشکیلات جدیدوزارتخانه هارا بپردازیم. این مواد یك تاده این هائی است که عرض میکنم مثلاً ماده یك مربوط است به حقوق کارمندان فوق پایه واداری که معین شده است چند تا پایه ۱ وچند تا پایه ۶ و ۷ وچند تا فوق پایه و دون پایه و از این قبیل چیزها ماده ۲ راجع است بحقوق و هزینه کارمندان بیگانه و حقوق مرخصی وحقوق ایام انتظار خدمت حقوق فوق العاده وبدی، آب وهوا وغیره وغیره. اینها از دوحال خارج نیست یا تشکیلات ما از تشکیلات ۲۲ زیادتر شده یا نشده بنده میگویم اگر زیادتر شده که بی ربط شده و نباید داد. آن روز عرض کردم و بعنوان مثال راجع بوزارت بازرگانی و پیشه وهنر یك عرایضی کردم و بودجه‌اش را خواستم که متأسفانه نبود که ببینید چه مسخره بازیهائی است. در وزارت پیشه و هنر یك قسمت بازرگانی دارد و این قسمت بازرگانی بموجب یك آئین نامه‌ای که از طرف آقای دکتر میلسپو صادر شد رفت بوزارت دارائی و جزو تشکیلات آنجا شد و عین آن تشکیلات باتمام معاونین و مدیر کل‌هائی که در وزارت بازرگانی داشته عیناً بوزارت دارائی منتقل شده در صورتیکه اینها هیچ مورد ندارد اداره تهاتر هیچ موضوع ندارد یا اداره بازرگانی خارجی و اداره کل تقاعد فرض بفرمائید که در وزارت بازرگانی داریم اینها اصلاً موضوع ندارد. فقط در این دو سه ساله چیزی که بخاطرم رسید یك کار کرده است و آن این قسمت است که یك اعلانی کرده که دلالها بیایندجواز دلالی بگیرند دیگر هرچه فکر کردم که چه کار کرده است چیزی بنظرم نرسید. حالا همه حقوق این معاونین ومدیر کل ها راگذاشته‌اند از قسمت ۱ تا ۱۰ که بطور دربست ما تصویب بکنیم. آقای اردلان مدتی وزیر دارائی بودند اگر آمدند به بنده گفتند که این قسمت بازرگانی و پیشه وهنر با این عرض و طولی که تشکیل شده کارش چیست بنده عرضی نمیکنم و الا تمام تشکیلاتی است که در سال ۲۲ داده شده و حالا بطور دربست بدون اینکه باقلام دقت بکنیم آورده‌اند و میخواهند ما تصویب کنیم. بنده باتصویب ماده پنجم صد درصد مخالف هستم وخیال میکنم که تصویبش هم صلاح نباشد مگر دو قسمت که یکی راجع بدیپلمه‌های دانشسرا است ویکی هم راجع بافسران شهربانی که این دوقلم را و یك قلم دیگر که بنده اطلاع دارم اینها را مجزا کنید بیاورید بنده با کمال میل میپذیرم وقبول میکنم بلکه عرض کردم هزینه های لازم را باید بیاورند و الا همینطور از ماده یك تا ده که مربوط به پرسنل است وهلی زیاد میشود این را بیاورند ما نمیتوانم دربست تصویب کنیم. آنروز هم عرض کردم هزینه

اداری چرا زیاد شده از پارسال که اجناس ارزانتر شده است اگر همان قسمت ۲۲ است که ما اجازه داده‌ایم بموجب $\frac{1}{12}$ پرداخت شود من نمیفهمم! اینطور مواد دربست تصویب کردن بنظر من بهیچوجه جایز نیست.

رئیس ـ حالا نوبهٔ آقای ایرج اسکندری است.

نمایندگان ـ خیر نوبه آقای کاظمی است چون ایشان هم مخالف هستند حالا باید یك موافق صحبت کند.

رئیس ـ آقای کاظمی.

کاظمی ـ عرض کنم همانطور که درسنای رم نمایندگان مدتی برایشان مد شده بود که در آخر نطقشان میگفتند کارتاژ باید خراب شود مدتی است که در مجلس شورایملی هم اینموضوع مدیر کلهای ماهم سبب شده است که ما با همه چیز مخالفت کنیم. عرض میکنم باید توجه داشته باشیم چرا لایحه بصورت $\frac{1}{12}$ و اینها بمجلس آمده است؟ در این باب بهیچوجه نه دولت حاضر و نه دولت گذشته مقصر است و کراراً هم این موضوع بعرض آقایان رسیده است ولی نمیدانم چرا آقایان نمیخواهند توجه کنند. دولت لایحه جزء بودجه را به کمیسیون بودجه تقدیم کرد کمیسیون بودجه هم در کمیسیون های کوچکی که درست کرد تمامش را مورد رسیدگی قرار داد و رفقای خیلی نزدیك مهندس فریور یك پیشنهاداتی داشتند برای اصلاح بودجه که آن پیشنهادات را آوردند در کمیسیون بودجه و مورد توجه کمیسیون واقع شد ولی وقتی خواستند وارد عمل کردن آن اصلاحات بشوند دچار یك دسته اشکالات شدند چه بود آن اشکالات؟ آن اشکالات این بود که اولاً روشن نبود ازنظر مصلحت مملکت کدام قلم را میشود رد کرد و کدام قلم را میشود گذاشت (مهندس فریور ـ وارد نبودید) چرا وارد نبودیم برای این که هیچیك از وزارتخانه های ما قانون تشکیلات نداشت. یك مطلب مهمتر از این هم این بود که با اوضاع کنونی و با فقر عمومی و اشکالات دیگری که همه‌مان توجه داریم یك دسته زیادی بیکار میشدند والبته نمیشود ازنظر سیاست عمومی مملکت به بیکاری آنها بلاقیدی نگاه کرد وبایستی برای آنها یك کارهائی تهیه کرد و البته برای تهیه کار آنها لازم بود که یك مقدماتی تهیه شود والبته بدست آوردن این منابع کار آسانی نبود. البته موضوعات مفصلی مورد مطالعه کمیسیون واقع شد مثلاً از قبیل اینکه خالصجات که باقی مانده است بین آنها تقسیم شود و ازصندوق تقاعد استمداد شوند وازاین قبیل صحبت ها و خلاصه طرق بسیاری پیشنهاد شد که روبهمرفته نتیجه تمام این امور چه شد؟ این شد که البته کار بطول انجامید ونشد یك تصمیمات قاطعی که مفید بحال کشور باشد و ضرر و زیانش بحال کشور کمتر باشد گرفته شود. از طرف دیگر ملاحظه میفرمائید مطابق اصول و موازینی که داریم قانون محاسبات عمومی و سایر قوانینی که داریم تصدیق میفرمائید وقتی که سال مالی شروع میشود باید با یك بودجه شوسته و رفته‌ای شروع بکار کرد واینطور بنظر رسید که مال سنه ۱۳۲۳ را بصورت $\frac{1}{12}$ و $\frac{2}{12}$ وغیره بگذرانیم و یك بودجه کامل و بتمام معنی حسابی برای سنه ۱۳۲۴ حاضر بشود و بتصویب برسد و روی آن عمل بشود و این کار را هم بطوریکه اطلاع دارم (و امیدوارم همین نظر بنده را آقای وزیر دارائی تأییدکنند) برای سال ۱۳۲۴ خواهند کرد. اما ازیك طرف هم ازیك مخارجی نمیتوانستیم صرف نظر بکنیم برای اینکه مستخدمین دولت اگر یك چهار پنج تا مدیر کل تویشان است یا اینکه چهارتا کار بد میکنند این دلیل نمیشود زیرا همه میدانیم که اکثریت آنها مردمان کارکن و وظیفه شناس و بدبختی هم هستند (صحیح است) نمیشود آنهارا از حقوقشان محروم کرد (مهندس فریور ـ من نگفتم از حقوقشان محروم بکنند) مثلاً این اضافاتی را که ما میخواهیم بدهیم چه چیز است؟ این یك بدبختی است که ۵ تومان یا ۱۰ تومان یا ۲۰ تومان برایش خیلی مفید است (مهندس فریور ـ اینکه اضافات نیست ترفیعات است ـ من گفتم این اضافات وترفیعات را ازاول سال بدهند چکار میتوانند بکنند آن بدبختها؟ پارچه و لباس بچه‌اش کفش بچه‌اش که این قدر بالارفته است چطور میشود آنرا محروم کرد باو که گناهی ندارد اکثریت مستخدمین درست هستند و حالا اگر ۴ نفر تویشان بد است این دلیل نمی شود که آنهارا همه گیشان را محروم کنیم از

حقوقشان . ازطرف دیگر مصلحت مملکت‌هم همین‌است که حقوقشان پرداخته شود . مخارج‌هم یکقسمت مربوط بهزینه زندگی است که بالارفته است ازقبیل سوخت‌وغیره (مهندس فریور ـ چطور بالا رفته ! نصف‌شده شما معدن ذغال دارید مگر ذغال شما بالارفته باشد) با کمال تأسف تنها چیزی که پائین آمده است همین ذغال است ولی سوخت منحصر بذغال نیست (مهندس فریور ـ پس چه است ؟) چیزهای دیگرهم هست ازقبیل هیزم وچوب وذغال چوب که پائین نیامده‌است تنها چیزی که پائین آمده است ذغال است . عرض کنم‌لوازم دولت بالوازم سایر افراد که فرق ندارد همانطور که‌برای‌سایر افراد هزینه زندگی بالا رفته است برای دولت‌هم بالا رفته است مخصوصاً قسمت لاعلاج . مریضخانه‌ها ومؤسساتی است که غذا وسایر مواد لازم دارند وهمه اینها بالا رفته وباسنهٔ پیش تفاوت دارد اینها راکه نمیشود نپرداخت . الآن این مواد بطورکلی آمده است ملاحظه بفرمائید چندیـن روز است که وقتمان راگرفته است پس‌اگراین مواد بطورجزء میآمد بمجلس بنظرمن اصلاً ممکن نبود که بگذرد وتوفیق حاصل بشود . درهرصورت بنظر من از نظر حسن جریـان کشور و ازنظر رعایت حال مستخدمین چاره‌ای نیست جز اینکه ماانها را تصویب بکنیم وهرنظری وهراصلاحی که هر کدام ازما داریم بعقیده من بهتراست که بگذاریم برای بودجه آینده که قرار است آخرسال‌دولت تقدیم مجلس‌بکند

رئیس ـ آقای ایرج اسکندری

ایرج‌اسکندری ـ عرض کنم‌درموقعی که گزارش قبلی کمیسیون‌بودجه‌درمجلس‌مطرح بودبنده‌بعرض آقایان رساندم وپیش‌بینی‌میکردم که این‌قضیه‌بالاخره باینجا خواهدرسید که خورده خورده کمیسیون بودجه بودجهٔ کل را میآورد به مجلس واز تصویب‌مجلس همینطور میگذراند بدون اینکه درحقیقت مجلس بودجه را دیده باشد (بعضی از نمایندگان چاره ای نبود) چاره اش این است که بودجه بیاید بمجلس وحالا ملاحظه میفرمائید که سال بآخر رسید و بودجه هم نیامد و همینطورذره ذره آوردندوما هم‌مجبوربودیم چشم بسته تصویب کنیم و تقدیم کنیم و بعد هم آخر سر معلوم نشود چکار کرده ایم . بنده عرض کردم چهار میلیارد کسر بودجه است وشما هی اعتبارات اضافی را تصویب میکنید بعداینها را از کجا میآوزید ؟ میروید از بانك ملی وام میگیریـد . آلان ملاحظه بفرمائید پنجاه‌میلیون دارید اعتبار قسط وام وسود وام ببانك ملی میپردازید (بعضی ازنمایندگان ـ این راکه‌دادند) بلهبالاخره‌تصویب کردند همین شیفرهای ایرانی ملاحظه‌بفرمائید که‌چه‌ارقامی‌است‌درصورتیکه‌درشعر ایرانی هم‌میگوید « چودخلت نیست خرج آهسته‌تر کن » آخرقرض از کجامیآیداین‌اعتبارات‌اضافی‌را که تصویب‌میکنید بعنوان اینکه‌فلانکس گرسنه‌است یافلانکس میخواهد مدیرکل‌بشود وغیره اینهارا آخراز کجامیآورید؟ هی‌اعتبارات اضافی دسته بدسته‌قلم‌بقلم‌تصویب‌میشودوهی‌ماانجانشسته‌ایم‌هی‌میگوئیم چشم مثلاً الآن در این قسمت الف مـاده دوم نـوشته است وزارت دارائی مجـاز است معادل نصف هزینه و اعتبارات را بپردازد و بعدهم در قسمت دیگر این ماده یعنی در قسمت (ب) مینویسد که سایر مواردهم اگر ضرورت داشت آنهم باندازه نصفش پرداخته شود . پس درحقیقت ماتصف بودجه را تصویب کرده ایم یعنی آنکه مال سال قبل است که بصورت یك‌دوازده تصویب کردیم واعتبارات‌اضافی راهم که‌دربودجه پیش‌بینی‌شده‌این راهم مطابق بند الف و بند (ب) ماتصویب میکنیم پس در اینصورت نصفش باقی ماند و آن نصفه راهم بعناوین‌مختلفه میآورند که ماتصویب کنیم دراینصورت دیگر چیزی باقی‌نمیماند که آقایان ملاحظه کنند این جریان کار است اصلاً بنده نمیدانم این سیستم گزارش چه‌صیغه‌ای‌است ؟ مادر مجلس بالایحه داریم یـا طرح پیشنهادی این گزارش یعنی چه ؟ این گزارش از کمیسیون رسیده و ما باید اینجا تصویب کنیم .

جمعی از نمایندگان ـ خیرآقا این لایحه دولت است که بکمیسیون رفته و حالا تقدیم مجلس شده است .

ایرج‌اسکندری ـ بالاخره فرق نمیکند هرچه هست حالا سال دارد خاتمه پیدا میکند و ما هنوز این بودجه را ندیده‌ایم وبآقایان نمایندگان وعدهٔ میدهم که تاآخرسال‌هم

نخواهیم دید . بنابراین این سیستم معنی‌اش این است کـه این حق کنترلی کـه بموجب قانون اساسی بمجلس شورای ملی داده شده است که در بودجه کنترل بکند این حق را از شما سلب کرده‌اند و این کنترل را بهروسیلـه‌ای که بود سلب کرده اند مگر اینکه آقایان یك اقدامی بفرمایند که این سیستم از بین برود و تنها حقی که برای ملت ایران است این است که عوائد و مخارجش را کنترل بکند این حق مـا راهم شما سلب کرده‌اید . حالا چشم بسته دانه دانه اینهارا میآورند ماهم تصویب میکنیم و دست آخرهم آقای وزیر دارائی تشریف میآورند یك لایحه دیگر میآورند که چون بدهکار هستیم و پول نداریم صد میلیون تومان دیگراز بانك ملی قرض بکنیم و اینقدرهم در سال سودش راببردازیم این جریان کار است .

وزیردارائی ـ آقای رئیس اجازه میفرمائید ؟

جمعی از نمایندگان ـ بفرمائید آقا مانعی ندارد .

وزیردارائی ـ چون درنظامنامه تصریح شده است که بنده باید اجازه بگیرم این است که آقای رئیس باید اجازه بفرمایند .

رئیس ـ آقای وزیر دارائی بفرمائید .

وزیر دارائی ـ عرض‌کنم آقا اینجا اولاً یك کلیاتی فرمودندکه بنده حق ندارم عرض‌بکنم چون درماده کلیات لازم نبود ولی‌حالا بنده تا اندازه‌ای جوابشانرا عرض میکنم دولت این بودجه‌ای‌را که بمجلس تقدیم‌کرده است کاملاً موازنه دارد وکسر بودجه هم ندارد شما اگر آن لایحه بودجه‌کل را ملاحظه‌کنید می‌بینیدکه درآمد وهزینه‌کاملا برابراست واینجا ما احتیاط‌کردیم برای اینکه‌گفتیم شاید آن درآمدهای پیش‌بینی شده تمامش وصول نشوداحتیاط کردیم ویك‌قسمت ازهزینه‌ها را یعنی نصفش راقیدکردیم بنابراین آن احتیاطی راکـه حضرت والا در نظر داشتند وزارت دارائی هم آن احتیاط را در نظرگرفت . پس‌از لحاظ رقم موازنه درش‌کاملاً محفوظ‌است (مهندس‌فریور ـ از نظر عمل باید موازنه داشته باشد) هم از نظر رقم وهم از نظر عمل موازنـه دارد و اینکه فرمودند چرا ما همینطور اضافه پیشنهاد کـرده‌ایم آقای کاظمی بعقیدهٔ بنده خوب توضیح دادند . اگرتوجه بفرمائید این یك چیزفوق‌العادهٔ نیست زیرا یك مستخدمی‌که استحقاق قانونی دارد وحق یك ترفیعی‌را پیدا میکندوحق گرفتن یك‌اضافه‌ای را پیدا میکند این حق را نباید از او سلب‌کرد . این حق را در موقع خودش باید باو دادکـه این مستخدم تشویق بشود . حالا اگر اشخاص بدی هم باشند بین آنها بنده حامی‌آنها نیستم خواهش میکنم اسم آنها گفته شود تا تعقیب شوند ومجازات بشوند بلکه‌آدمهای‌خوب‌هم‌انشاءالله‌رویهٔ‌خودشانرا داشته باشند ولـی بطورکلی حمله‌کردن به مستخدم این را بنده‌رویه‌خوبی‌نمیدانم(بعضی‌ازنمایندگان ـ کسی حمله‌نکرده است)اجازه‌بفرمائید برای اینکه‌اینهایك‌اشخاصی‌هستندکه اقلاً استحقاق دریافت یك پول خیلی‌کمی‌را نسبت‌بزندگانی امروز دارند واین ماده هم اگرآقای مهندس فریور توجه بفرمایند همین را میگوید میگوید وزارت دارائی‌مجازاست معادل نصف اضافه اعتبارات هزینه‌های‌کارگزینی‌را بپردازد درکمیسیون بودجه عقیده داشتندکه همه را بدهند ولی ما گفتیم چون ممکن است پولمان نرسد نصفش کافی است و چون اصرارکردیم آقایان اعضای‌کمیسیون بودجه‌موافقت کردندکه نصف اعتبارات هزینه‌های‌کارگزینی ازیك تایازده پرداخته شود (مهندس فریـور ـ اینها مال تشکیلات است یامال اضافات‌است ؟) . . . تمام اینها که ملاحظه‌میفرمائید یا مال مدیرکل است یا مال منشی است یا محرر یا ثبات یا مستخدم جزءکه ازه‌تومان تا۱۰ تومان است این‌تشکیلات نیست . ملاحظه بفرمائید تشکیلات اگر بود ما نمینوشتیم در پرانتزکه باستثنای آنچه مربوط بسازمانهای جدیداست که قانون ندارد اگر قانون مخصوصی داشت‌که خودتان وضع‌کرده‌اید (مهندس فریور ـ بنده را نیز خدا مرك دهد ملایم) اگر مباحثه است‌که هیچ والا اگر قانون داردکه خودتان تصویب‌کرده‌اید و ما هم باید اجراء کنیم و اگر سازمان جدیدی‌که ما استثناءکرده‌ایم . پس درخود بودجه هم قید شده اگر یك اضافات وترفیعاتی باشدکه دربودجه هم منظور شده باشد و بکمیسیون هم تقدیم شده باشد

انهم قابل پرداخت است از این شرایط که نمیشود گذشت .
میفرمایند کنترل نمیکنیم درصورتی که همانطور که در آئین نامه هم مینویسد راه باز است و ورود بکمیسیون بودجه برای همه آزاد است میخواستید تشریف بیاورید آنجا گوش بکنید به بینید در آمد چیست وخرج چیست

ایرج اسکندری ـ مطابق قانون اساسی مجلس باید کنترل بکند .

رئیس ـ آقا خواهش میکنم وسط صحبت حرف نزنید

وزیر دارائی ـ بنابراین خوب میتوانید تشریف بیاورید در کمیسیون به بینید اما اینکه فرمودند ما بودجه ۱۳۲۴ را تخواهیم دید اگر این رویه را که برای ۲۳ اتخاذ فرمودید بنده هم عرض میکنم شاید بودجه ۲۴ راهم تصویب نکنید در جاهای دیگر آقا بودجه های میلیاد را میآورند (البته نه من آن وزیر دارائی هستم ونه شما آن وکیل هستید) میگذارند روی میز ومیگویند اینقدر درآمد است واینقدر هم خرج است در ظرف یکساعت رأی میدهند و میروند اجزاء میکنند

دکتر رادمنش ـ آنجا دستگاهشان خوب کار میکند و منظم است حالا دستگاه ما که بدکار میکند شما نباید برای یك غاز هی مباحثه کنید و بالاخره عدم اعتماد و اطمینان کار را بجائی برساند که برای هرچیز اینقدر صحبت بکنیم

جمعی از نمایندگان ـ مذاکرات کافی است .

رئیس ـ مذاکرات کافی است ؟

اغلب نمایندگان ـ کافی است

رئیس ـ پس پیشنهادات قرائت میشود چهار پیشنهاد از آقای اردلان رسیده قرائت میشود :

این بنده تبصره الحاقیه زیررا پیشنهاد می نمایم

تبصره ـ کمیسیون بودجه مکلف است بودجه‌های تفصیلی سال ۱۳۲۳ را اعم از بازرگانی و غیر بازرگانی که از طرف دولت بمجلس شورای ملی تقدیم شده است طبع و توزیع نمایند عموم نمایندگان از صورت ریز هزینه عمومی کشور مستحضر گردند

این بنده تبصره الحاقیه زیررا پیشنهاد مینمایم ،

تبصره ـ آموزگاران ومدیران وناظم های قراردادی که تا این تاریخ دارای لااقل ده سال پیشینه خدمت می باشند به رتبه آموزگاری پذیرفته میشوند مأخذ تعیین درجه آنها طبق قسمت اخیر ماده ۱۵ قانون تعلیمات اجباری مصوبه مرداد ۱۳۲۲ خواهد بود

این بنده تبصرهٔ الحاقیه زیررا پیشنهاد مینمایم

تبصره ـ وزارت فرهنگ مکلف است از مبلغ ۹۵۰۰۰۰ ریال اعتبار حق التألیف هزینه چاپ کتب که در بودجه منظور است دوکتاب زیر را

اول ـ تاریخ کردستان جلد اول و جلد دوم

دوم ـ فرهنگ مردوخ

که هردو ازتألیفات دانشمند آیت‌الله کردستانی مردوخ است در درجهٔ اول بطبع برساند

این بنده تبصرهٔ الحاقیه زیررا پیشنهاد می نمایم

تبصره ـ دولت مکلف است صورت ریز هزینه سری اداره کل شهربانی که اعتبار سالیانه آن مبلغ ۹۶۰۰۰۰ ریال است آنچه در امسال مصرف شده است به کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی ارسال نماید و در آتیه هم صورت ریز هزینه فوق را هرماه مرتباً بکمیسیون بودجه تقدیم دارد .

رئیس ـ آقای اردلان

هاشمی ـ آقای اردلان بهتر است برای همه پیشنهادهایتان یك دفعه توضیح بدهید

اردلان ـ اگر آقایان توجه بفرمایند بنده چند تا پیشنهاد تقدیم کرده ام که یکی یکی توضیح میدهم و بعد نسبت بآنها رأی گرفته شود که تکلیفش معلوم شود . آنچه آقایان فرمودند این است که این ماده ۵ را که ما میخواهیم تصویب بکنیم بصورت ۱/۱۲ تقریباً بودجه سال ۱۳۲۳ را که دولت به مجلس شورای ملی تقدیم کرده تصویب میشود ولی بنده پیشنهاد کردم که کمیسیون بودجه این صورت تفصیلی بودجه‌هائی را که به مجلس تقدیم شده چاپ بکند و برای اینکه همه آقایان نمایندگان مستحضر بشوند که اقلام هزینه مملکت چیست توزیع بشود . بنده برای مثال عرض میکنم آقایان نمایندگان محترم مستحضر

هستند که ما یك عید ۵۰ میلیون ریال برای وزارت فرهنگ برای تعلیمات اجباری تصویب کرده ایم وهمچنین آقایان بخاطر دارند که ۱۵۰ میلیون ریال از بانك ملی ایران قرض کردیم برای وزارت جنگ پس ۱۵۰ میلیون و ۵۰ میلیون می‌شود ۲۰۰ میلیون ریال تازه این دویست میلیون ریال از بودجه کل تثبیت قیمتها که ۲۸۰ میلیون ریال است کمتر است بنا براین بنظر بنده صلاح است که آقایان نمایندگان موافقت بفرمایند که این صورت ریزی که بابت بودجه سال ۱۳۲۳ دولت به مجلس تقدیم کرده است طبع و توزیع بکنند که تمام آقایان نمایندگان مسبوق بشوند که چه هزینه هائی بوده است وچه هزینه هائی پرداخته شده است (صحیح است) بنده عقیده ام این است که این یك هزینه ایست برای سال ۱۳۲۴ و بعقیده بنده بودجه سال ۱۳۲۴ هم قطعاً اگر فرق داشته باشد یك فرق زیادی نخواهد داشت این است که بنده شخصاً عقیده ام این است که اگر ما بخواهیم بوضعیت خرج مملکت خودمان کاملاً مستحضر بشویم باید این صورت ریز بودجه‌ای که دولت به مجلس تقدیم کرده است چاپ بکنند وما مسبوق بشویم حالا اگر آقایان موافقت میفرمائید رأی بدهید چاپ بشود که ما بدانیم چه خرجهائی شده است، از جریان کار همه مطلع شویم که چه خرجهائی در تثبیت قیمتها شده است (صمصام ـ بسیار خوب است) (صحیح است) فرض بفرمائید که در اداره باربری چه خرجهائی شده است یك زمینه ای در مغزمان حاضر باشد که بهتر بتوانیم راجع بآنها صحبت بکنیم و رأی بدهیم اما راجع به پیشنهاد دوم توضیح عرض میکنم بنده افتخار عضویت سو کمیسیون بودجه شهربانی را دارم در بودجه شهربانی یك مبلغ نهصد وشصت هزار ریال بعنوان هزینه سری نوشته شده است بنده در کمیسیون بودجه این عنوان را کردم ولی نه آقای وزیر کشور و نه مخبر کمیسیون یك جوابیکه مرا قانع بکنند ندادند از آقای رئیس شهربانی پرسیدم که این هزینه سری چیست ؟ ایشان هم به بنده جوابی نداد از رئیس جداباداز من پرسیدم گفت بنده نمیدانم شما هروقت لایحه را تصویب کردید من هشتاد هزار ریال برئیس شهربانی میدهم .

یکنفر از نمایندگان ـ در تمام دنیا هزینه سری هست

اردلان ـ اجازه بدهید در تمام دنیا هزینه های سری هست ولی یك مرکز صلاحیت داری این هزینه سری را رسیدگی میکند . .

مهندس فریور ـ در کمیسیون بودجه توضیح میدهند

اردلان ـ . . بنده نمیگویم که اسناد خرجش را بیاورند ولی اقلاً یك فهرستی بیاورند عقیده شخصی بنده اینست که ممکن است اگر ماصورت این هزینه سری را به بینیم تشخیص بدهیم که این هزینه ها بضرر مملکت تمام میشود بنابراین ما باید به بینیم وظیفه نمایندگی ما براینست بنده این تبصره را پیشنهاد کردم که دولت مکلف است صورت ریز هزینه سری اداره کل شهربانی را که اعتبار سالیانه آن ۹۶۰ هزار ریال است به کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تقدیم نماید (احسنت) . .

یکنفر از نمایندگان ـ آقا آنوقت که بیاورند دیگر سری نمیشود علنی میشود .

اردلان ـ . . این عقیده بنده است حالا اگر آقایان نمیخواهند رأی ندهند .

رفیع ـ بسیار خوب است . چند تا پیشنهاد هست آقا ؟

اردلان ـ چهار تا .

رفیع ـ بسیار خوب .

اردلان ـ . . عرض کنم پیشنهاد سوم بنده این است که در بودجه وزارت فرهنگ مبلغ نهصد و پنجاه هزار ریال نوشته شده است اعتبار حق التحریر وهزینه چاپ کتب بنده تقاضا میکنم که ازاین مبلغ نهصد و پنجاه هزار ریال آقای وزیر فرهنگ موافقت بفرمایند که در درجه اول یکی از دانشمندان گمنام این مملکت که مدت شصت سال است عمر خودش را تلف کرده . و دوجلد کتاب نوشته و بآقای وزیر فرهنگ تقدیم کرده است در درجهٔ اول آنرا کتاب چاپ بشود ودر دسترس عامه گذارده شود .

یکنفر از نمایندگان ـ آقا آنشخص دانشمند کیست ؟

اردلان ـ آقای آیةالله کردستانی .

فرود ـ درچه موضوع نوشته شده .

اردلان ـ عرض‌کنم کتاب اولش تاریخ کردستان است دومش‌هم فرهنگ است‌که درحقیقت یك دیکسیونری‌است

صمصام ـ بزبان کردستانی نباشد ؟

اردلان ـ خیر بزبان فارسی است .

محمد طباطبائی ـ آقا این پیشنهاد خرج است .

اردلان ـ خیرآقا این پیشنهاد خرج نیست در زمان سلطنت پهلوی این شخص آمدکتابهایش را تقدیم کرد هشتاد هزار ریال هم دولت باو انعام داد و بطوری که بنده شنیده‌ام‌کتابهایش را باروپا فرستادند ومطالعه‌کردند دیدند بسیارکتب ذی‌قیمتی است این است‌که بنده پیشنهاد میکنم که از این اعتباری که در بودجه وزارت فرهنگ منظور شده و نهصد و پنجاه هزار ریال اعتبار دارد در درجه اول این دوکتاب چاپ‌شود بعدش هم البته‌کتابهای دیگر که پیشنهادمیشودعرض‌کنم‌پیشنهادآخری‌خودم‌را که پیشنهاد چهارمی است توضیح عرض میکنم و بعد میخوانم آقایان مستحضرهستند که یك قانونی گذشت برای تعلیمات‌اجباری در ماده ۱۵ آن قانون یك اصلاحی پیشنهاد شده‌است‌که بنده‌میخوانم‌و آقای وزیرفرهنك ممکن‌است‌موافقت‌بفرمایند این بنده تبصره الحاقیه زیر را پیشنهاد میکنم .

بعضی ازنمایندگان ـ عده کافی‌نیست (پس‌ازیکدقیقه عده کافی شد)

اردلانـ این‌بنده تبصرهٔ الحاقیه زیررا‌پیشنهادمینمایم

تبصره ـ آموزگاران ومدیران وناظمهای قراردادی‌که تااین‌تاریخ‌داراي‌لا اقل ده‌سال‌پیشینهٔ خدمت میباشند برتبه آموزگاری پذیرفته میشوند مأخذ تعیین درجه آنها طبق قسمت اخیر ماده ۱۵ قانون تعلیمات اجباری مصوبه مرداد ۱۳۲۲ خواهد بود .

عرض‌کنم‌ماده ۱۵قانون‌تعلیمات‌اجباری‌این‌بودکه‌اگرکسی تحصیلات شش‌متوسطه‌راداشت حق‌داشت‌بدرجهٔ‌آموزگاری برسد حالا بنده پیشنهاد کرده‌ام که این‌اشخاص در صورت داشتن ده‌سال پیشینه خدمت‌آقای وزیرفرهنگ حق‌داشته باشند مطابق قسمت اخیرمادهٔ ۱۵ آنها را برتبه آموزگاری بپذیرد وتصورمیکنم‌که‌آقای وزیرفرهنك هم این پیشنهاد را قبول بفرمایند چون ضرری ندارد در هرصورت این مطالعات بنده بود حالا رأی میگیرید یا نه چه عرض‌کنم .

مجدضیائی- بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم

رئیس ـ بفرمائید

مجد ضیائی ـ بنده میخواستم عرض‌کنم یك پیشنهادی که تکلیفش معین‌نشده نمیشود پیشنهاد دیگررا قرائت‌نمود مطابق نظامنامه باید پیشنهادات یکی یکی خوانده شود و وبآن رأی‌گرفت . (صحیح است)

رئیس ـ آقای ملك مدنی

ملك مدنی ـ بنده خواستم عرض کنم نظر آقای‌مجد ضیائی وارد است یکی یکی پیشنهادات باید خوانده شود ومطرح شود اما راجع به پیشنهاد اول آقای اردلان‌که فرمودند بودجه سال ۱۳۲۳ باید طبع و توزیع شود بنظر بنده این مانعی ندارد اما برای استحضار جنابعالی و سایر آقایان باید عرض‌کنم که بهتر این است‌که یکدفعه ماصبر کنیم تاآخر دیماه مطابق آن قانونی که‌گذراندیم که دولت مکلف است بودجه سال ۱۳۲۴ را تقدیم مجلس بکند آن بودجه سال۱۳۲۴راطبع وتوزیع بکنندوالاطبع بودجه‌های ۱۳۲۳ مخارج فوق العاده برمیدارد ویك وقت زیادی را هم میخواهد ومفید هم نیست وسال ۱۳۲۳ هم تقریباً تمام‌است و بطور خلاصه بصورت $\frac{1}{12}$ تصویب شده است ممکن نیست و مثمر ثمر هم نیست نظر جنابعالی را قانونی‌که بودجه سال ۱۳۲۴ را دولت مکلف است تاآخردیماه تقدیم مجلس‌کند تأمین مینماید وبعقیده بنده این یك کار زیادی است‌که ضرورت ندارد وامیدواریم که بودجه سال ۱۳۲۴را که دولت قبل از پایان سال ۱۳۲۳ تقدیم مجلس‌کرد قبل از سال ۱۳۲۴ از تصویب مجلس بگذرد وبهمین جهت بود که ما دولت را مکلف کردیم ولی بنده امیدواری ندارم برای اینکه بعد ازاینکه دولت بودجه را دادگرفتارهمین مناقشات

ومذاکرات طولانی‌که حالا پیش آمده خواهیم شد و قطعاً بدانیدکه بودجه درموقع‌خودش نخواهدگذشت مگراینکه تغییررویه بدهیم یکی از آقایان فرمودندکه بودجه‌تفصیلی چرا بمجلس تقدیم نمیشود عرض‌کنم ما یك گزارشی از کمیسیون بودجه به مجلس دادیم‌که تمام این اصلاحاتیکه شما برمیخورید ما میخواستیم بکنیم ویك اقلام زائدی را میخواستیم بزنیم ویك تفریغ بودجه‌ای را قائل شویم ولی مجلس موافقت نکرد وکمیسیون بودجه وظیفه خودش را باآن‌گزارشی‌که تقدیم‌کرد انجام داد ولی مجلس نخواست وظیفهٔ خودش را انجام دهد بنده خواستم عرض‌کنم که قصورازکمیسیون بودجه‌نیست مجلس نخواسته است‌گزارش را تصویب بکند حتی بعضی از آقایان فرمودندکه بودجه سازمان‌که تقدیم‌کمیسیون شده است همانطور باید تصویب شود در صورتیکه این لایحه‌که بکمیسیون آمدمانصفش را در نظر داشتیم حذف بکنیم معذلك در این ماده‌بطوری که‌آقای وزیردارائی‌هم فرمودند ما نصف اعتبارات‌وهزینه‌ها را تصویب کردیم وچندین کاغذ و تلگراف از تهران و ولایات به‌کمیسیون بودجه رسیده‌که‌الآن هم موجود است که اعتراض باین عمل دولت و کمیسیون بودجه کرده اند بنظر بنده حق هم دارند میگویند ما مستخدم دولت‌هستیم بعد از اینکه پنجسال‌گذشته ویك اضافه‌ای داده شده است وآن اضافه هم ازکمیسیون ترفیعات وزارتخانه مربوطه هم گذشته است حالا برای چه نباید حق قانونی خودمان را بگیریم ؟ این یك حق قانونی است‌که‌کمیسیون بودجه هم موافقت‌کرده‌است وحال اینکه بنظربنده هیچ مورد نداشته است حال بسته بنظر مجلس است حالا میفرمائیدکه این ششماه را هم تصویب نکنند ؟ آخر مگر مستخدم دولت جزو این مملکت نیست مگر او زن وبچه وزندگی ندارد‌لو هم‌گرفتار همین تکالیف ومخارج فوق العادهٔ زندگی است یك قسم هزینهٔ مستخدم بیچاره دولت‌کرایه خانه است‌که‌کمر تمامشان را خردکرده است یکنفر مستخدم‌که صد تومان حقوق دارد یك دانه اطاق مرطوب اگر بخواهد بگیرد حد اقلش بیست و پنج تومان است .

یکنفرازنمایندگان ـ بیست و پنج تومان هم نمیدهند

ملك مدنی ـ . . . . این است‌که وقتی مجلس میخواهد یك کاری بکند آنوقت میفرمائیدکه نصف این اضافه را هم ندهید ؟ .

مهندس فریور ـ آقا مجلس با اضافه تشکیلات‌مخالف است نه با اضافات وترفیعات .

رئیس ـ فعلاً عده برای رأی کافی نیست .

حاذقی ـ پیشنهادات را بخوانید .

یکنفر از نمایندگان ـ تکلیف پیشنهادات‌آقای اردلان باید معین شود .

رئیس ـ پیشنهاد آقای فیروزآبادی قرائت میشود :

چون ازسال جاری دوماه بهمن واسفند بیشترباقی‌نمانده بنده پیشنهاد میکنم نوشته شود معادل شش‌یك درعوض‌نصف اضافه اعتبارات تا آخر ماده پنجم .

رئیس ـ چون عده کافی‌است رأی میگیریم بپیشنهادات آقای اردلان .

یکنفر از نمایندگان ـ باید قرائت شود .

رئیس ـ قبلاً خوانده‌شده.

دکتر اعتبار ـ پیشنهادها ازبس که مفصل بوده یادمان رفته (خنده نمایندگان)

رئیس ـ پیشنهاد اول آقای‌اردلان قرائت میشود (بشرح سابق قرائت شد) آقایانی که موافقند با این پیشنهاد قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دوم آقای‌اردلان قرائت‌میشود (بشرح سابق قرائت شد)آقایانی که با این پیشنهاد آقای اردلان موافقند قیام نمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد .

طوسیـ اگر آقایان توجه کنند که این چه پیشنهاد خوبی است آقایان همه قیام خواهندکرد .

رئیس ـ پیشنهادسوم آقای‌اردلان قرائت میشود (بشرح سابق قرائت شد .)

یکنفر از نمایندگان ـ این پیشنهاد خرج است رأی ندارد .

رئیس ـ پیشنهاد چهارم قرائت میشود (بشرح سابق قرائت شد)

وزیر فرهنگ ـ بنده قبول کردم .

رئیس ـ بسیارخوب آقای مخبر شماهم قبول کردید ؟

فاطمی (مخبر کمیسیون) ـ بلی بنده هم قبول کردم

رئیس ـ آقای فیروزآبادی بفرمائید راجع به پیشنهاد خودتان توضیح بدهید .

فیروزآبادی ـ بنده غرضم ازاین پیشنهادی که داده‌ام این‌است که یك‌قسمی بکنیم که‌بتوانیم عایدات مملکت خودمان را که خدا بما داده‌است بتوانیم جمع آوری بکنیم بتوانیم یك سد بندی هائی بکنیم و برای همان مردمانی که گفته میشود بیکار هستند و صحبت آنها میشود بتوانیم کار پیدا کنیم و الا امسال هم ما هر چه گفتند اضافه دادیم این شش هفت میلیون همه‌اش اضافه خوب‌اینها را هم دادیم سال دیگر از کجا میتوانیم بیاوریم سال دیگر که نمیتوانیم اینها را بدهیم این پولها را ما بایدصرفه‌جوئی بکنیم چهار تاسد به بندیم چهارتا کارخانه ایجاد بکنیم این عایداتی که‌داریم یك‌مقدارش‌رابمصرف آبیاری‌برسانیم یکقدری هم بمصرف بهداری برسانیم که مردم سالم بمانند و بتوانند کار بکنند این بهتر از این است که هی خرج بکنیم باین ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که ده ماه‌تقریباً از سال‌میگذرد و دو ماه باقیمانده حالا که‌میخواهیم اضافه بدهیم اضافه‌بقدر دوماه بدهیم اضافه بقدرشش‌ماه وبیشتر ندهیم اضافه دوماه را بدهید که‌دیگر محتاج بقرض‌نشویم اگر انشاءالله‌زیادی آوردیم که‌بنده میدانم کسرهم‌داریم‌خرج آبیاری کنید‌خرج‌سدبندی کنید‌خرج بهداری کنید برای اینکه ما قرض‌دار نشویم .

فاطمی(مخبر کمیسیون) ـ عرض کنم این عقیده آقای فیروزآبادی بکلی بر خلاف عقیده‌تمام مجلس است‌وبرخلاف مصلحت موکلین شماست‌اگر جنابعالی در دورهٔ آینده‌خیال ندارید وکیل بشوید یا نخواهید شد نباید این صحبتها را بکنید با آن شش ماه بنده مخالف بودم گفتم باید از اول سال بدهیم اضافه قانونی که بهشان تعلق گرفته است چرا نباید بدهند ؟ حالا که شش ماه شده است ظلم شده است میفرمائیداین‌دو ماهه را هم ندهند این انصاف است ؟

رئیس ـ آقایانیکه‌باپیشنهاد آقای‌فیروز آبادی‌موافقند قیام‌نمایند(عده کمی‌برخاستند)تصویب نشد آقایان‌اگر موافقند بنشینیم بنده هم موافقم و الا بقیه دستور را میگذاریم برای جلسه آتیه .

یکنفر از نمایندگان ـ میمانیم تا تصویب شود .

حاذقی ـ تا یکساعت بعداز ظهر می‌مانیم .

رئیس ـ . . . عرض کنم آقای صدر قاضی میخواستند صحبتی بکنند .

سنندجی ـ صدر قاضی نبود بنده بودم .

رئیس ـ بسیار خوب آقای سنندجی بودند .

ملك مدنی ـ بنده‌عقیده‌ام‌این‌است که‌اقلاً ادامه‌بدهید که‌این ماده تمام شود .

رئیس ـ بنده هم عقیده‌ام این است که این ماده تمام شود . اگر آقایان موافقند بمانیم این ماده را تمام کنیم

نمایندگان ـ بلی تکلیف را معلوم کنید .

رئیس ـ پیشنهاد آقای هاشمی قرائت میشود :

بنده پیشنهاد می‌نمایم وزارت دارائی مکلف است ازمحل مصرح در ماده ۵ کلیهٔ‌حقوق وتعهدات عقب‌افتاده کارمندان جدیدالاستخدام در سال ۱۳۲۳ را تأمین و پرداخت نماید

هاشمی ـ عرض کنم اولا ماده ۶۵ را خودم میدانم که وکیل نمیتواند پیشنهاد خرج بکند و بنده پیشنهاد خرج جدیدی نکرده ام در مادهٔ یك مبلغی تأمین شده‌است ومورد تصویب مجلس هم واقع شده گیرندگان و منتفع شوندگان از این ماده چند قسم میشود بنده یك قسم که احق از تمام اقسام آن است پیشنهاد کردم که تمام حقش پرداخته شود این یك پیشنهاد خرج جدیدی نیست حالا توضیح میدهم عرض کنم آن کسانیکه امسال مشغول خدمت شده اند یا اینکه ترفیعات قانونی دارند یا اضافاتی دارند که دولت بموجب کمیسیونهای مربوطه که تشکیل‌شده‌تعهد کرده‌است که‌یك‌اضافاتی بآنها بدهد آنهاهم‌بموجب‌اطمینان بآن اضافات بموجب اطمینان بحقوق و ابلاغشان یکخرجهائی کرده‌اند یك‌قرضهائی کرده‌اند حالا علت چیست که بآنها اضافات شش ماه‌داده نشود بنده عرض میکنم دبیری که چندین ماه تدریس کرده یا اینکه فارغ‌التحصیل آموزشگاه شهربانی

که در اطراف واکناف ایران‌مشغول خدمت بوده باطمینان حقوقش بوده که‌یک قرضهائی کرده وتازه‌هم مشغول‌خدمت دولت شده و یك کار هائی را هم که ما نسبت به بعضی از مستخدمین میدهیم‌بهیچوجه من‌الوجوه بلد نیست فقط‌وفقط باطمینان حقوقش و باطمینان آن ابلاغ و تعهد دولت قروضی کرده و خرجهائی کرده است حالا علت چیست که بآنها داده نشود و چرا باید مجلس یك همچو حقی را از بین ببرد و بقیه اضافات حقوق‌را برای‌چه باید از بین ببرد وچرا مجلس باید مسبب این کار بشود (صحیح است)

رئیس ـ آقای وزیردارائی .

وزیردارائی ـ عرض کنم آقای هاشمی استدعا میکنم توجه بفرمائید این پیشنهادی که شده است شش ماه یعنی اعتبارات شش ماه یعنی اگر وزارتخانه ای مجبور شده است یا احتیاج پیدا کرده است که یك کسی را از شش ماه دوم سال استخدام نماید یا مأموری را لزوماً بیکی ازنقاط ایران فرستاد بتواند درحدود اعتبار خودش حقوق اورا تأمین بکند این مانعی نخواهد داشت و مخالفتی درش نخواهد شد و پرداخته میشود ولی اگر از حدود نصف کل اعتبار تجاوز کند قابل پرداخت نیست این را هم عرض کنم که تعهدی را هم برای دولت ایجاب نمیکند اولاً احکامی دولت صادر نمیکند مگر اینکه حسابداریها تعهد میکنند وحسابداریهاهم دو جور تأمین‌اعتبار میکنند که قسم دومش را میخواهیم جلویش را بگیریم یکی این است که در بودجه منظوراست وقابل پرداخت است یکی دیگر این است که مینویسد پس از تصویب بودجه قابل پرداخت خواهد بود این را باید یك کمی جلویش را گرفت برای اینکه زیاد اطمینانی هم ندارد زیرا وقتیکه این کلمه را نوشت هرموقع که بودجه تصویب شد ممکن است این حقوق را بگیرد ممکن هم هست نگیرد باین جهت تمنا میکنم که این پیشنهادرا پس بگیرند بعلاوه ایجاد خرجی هم هست .

مخبر کمیسیون (فاطمی) ـ عرض کنم درقسمت شهربانی نظر آقای هاشمی تأمین است .

هاشمی ـ دبیران چه میشود ؟

فاطمی (مخبر) ـ دبیران همان شش ماه است .

هاشمی ـ اگر قسمت دبیران راهم تأمین میکنید بنده پس میگیرم .

فاطمی ـ آقا در مقابل کار باید حقوق بگیرند .

مهندس فریور ـ آقا این پیشنهاد خرج نیست دولت یك تعهدی کرده است در مقابل این تعهد باید پول بپردازد.

هاشمی ـ آقا کسیکه خدمت کرده است نباید حقوق بگیرد ؟ چرا مجلس باید حق کسی را پایمال کند ؟

بعضی از نمایندگان ـ آقا پیشنهادرا دوباره بخوانید (پیشنهاد آقای هاشمی بشرح سابق قرائت شد) .

رئیس ـ صحبت در این پیشنهاد شده باید رأی بگیریم آقایانیکه موافقند با پیشنهاد آقای هاشمی قیام نمایند (عده کمی برخاستند) رد شد پیشنهاد آقای مهندس فریور قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل اضافه شود .

وزارت دارائی موظف است اضافات قانونی مستخدمینی که حقوق ثابت آنها از هزار ریال کمتر است از اول سال۱۳۲۳ بپردازد .

محمد طباطبائی ـ اینهم پیشنهاد خرج است

رئیس ـ آقای مهندس فریور

مهندس فریور ـ ممکن است بازبرای بعضیها این‌ظن و گمان پیدا شود که این پیشنهاد خرج است در صورتیکه این‌پیشنهاد خرج نیست بموجب این قانون که دولت آورده است میخواهد نصف اضافات اشخاص را ندهد ما میگوئیم این خرج تازه ای ایجاد نخواهد شد و اینکه بنده مخالفت با ماده٤ کردم برای بعضیها سوء ظنی ایجاد شده است و آن این است که من با اضافات مخالفم در صورتیکه من با اضافه تشکیلات مخالف بودم . . .

یکنفر از نمایندگان ـ استثناء شده است

مهندس فریور ـ خیر استثناء نشده است عرض کنم وزارتخانه‌هائی که‌قانون تشکیلات جدید دارند فقط وزارت عدلیه ماست که قانون تشکیلات‌دارد باقی دیگر اصلاقانون تشکیلات ندارند اینجا یك مغلطه‌ای شده است بنده

نمیخواهم این لفظ را استعمال کرده باشم ولی آقایان وزیر دارائی و کاظمی خواستند مطلب را به‌پیچانند وبیاورند روی اضافه حقوق مستخدمین بنده پیشنهاد کردم مستخدمینی که بعد از مدتی که دریك رتبه ای متوقف بودند حالا پس از هزار گیر و دار باید یك رتبه ای بگیرد دولت میخواهد بهش ندهد بنده میگویم خیر دولت همچو حقی ندارد این خرج جدیدی نیست حالا آمدند گفتند که پول نداریم من میگویم آقا مستخدمینی که حقوقشان ازصد تومان کمتر است اضافاتشان چیزی نمیشود این خسّت و کناست را نکنید این چیزی نمیشود این کسانیکه حقوق ثابتشان از صدتومان کمتر است ازاول سال بپردازید .

وزیر دارائی ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید

وزیردارائی ـ عرض کنم این پیشنهاد خرج است و حالا بنده اینجا حمایتی از پیشنهاد اخوی خود نمیکنم آن پیشنهادیکه ایشان کرده بودند خیلی کمتر ازاین بود برای اینکه یك اعتبار مصرحی دریك جا بود ایشان گفتند از آن اعتبار بپردازند آن پیشنهاد قبول نشد حالا این یك پیشنهادی است که مسلماً پیشنهاد خرج است میگوئید این پیشنهاد خرج نیست ؟ من نمیدانم خرج چیست آقا میفرمایند این چیزی نیست تمامش را بدهید آقا خوب است مجلس را به ما نشان بدهند .

رئیس ـ بلی اشکال دارد

محمد طباطبائی ـ (خطاب بآقای رئیس) آقا بفرمائید ماده ۶۵ را بخوانید (یك نفر از نمایندگان ـ خودتان بخوانید

محمد طباطبائی ـ ملاحظه بفرمائید بنده حالا ماده ۶۵ را میخوانم :

ماده ۶۵ ـ در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه بشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و همچنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تأسیسات یا شغل یا وظایف بوده خواه باعث توسعه هریك ازاین سه فقره خارج ازحدود قوانین جاریه باشد) بنابراین هرطرحی که خواه مستلزم احداث تأسیسات یا شغل یاوظایف بوده باشد نمیتوان پیشنهاد نمود زیرا مستلزم خرج وبرخلاف این ماده است و الان ملاحظه بفرمائید که دولت میآید میگوید که من این کمك معاش را نمیخواهم بپردازم یا میخواهم نصفش را بپردازم اگر شما (خطاب بآقای مهندس فریور) میگوئید وپیشنهاد میکنید که همه‌اش را بپردازند شما همچو حقی ندارید ونمی توانید چنین پیشنهادی بکنید .

هاشمی ـ (خطاب به آقای محمدطباطبائی) مجلس آیا حق دارد حقوق خدمت گذاران را هم ندهد ؟ آنرا هم بخوانید .

مهندس فریور ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید .

مهندس فریور ـ عرض کنم بنده‌هم میخواهم راجع بنظامنامه صحبت بکنم این عبارت فارسی است خواهش میکنم آقای طباطبائی و سایر آقایان‌هم توجه بفرمایند درنظامنامه میگوید : در قانون بودجه هیچ طرحی که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یاوظیفه باشد . نمیشود داد این اضافه خرج نیست آنروزیکه حکم ترفیع یك مستخدمی صادر میشود اضافه‌معاش در بارهٔ اومقرر میگردد و فعلاً این عملی که دولت میکند مستلزم کسر مقرری اوست ومن مانع کسر هستم ایجاد آن مقرری در بارهٔ او در موقع صدور حکم شده است آقای فرخ شما وزیر بودید وقتیکه دولت یك مقرری را تصویب کرد میشود گفت قابل اجرا نیست ؟ وقتیکه حکم وزارتخانه صادرشد وبامضاء رسید یعنی وقتیکه بیکنفر گفتند تو رتبه‌ات پایهٔ شش است یا حداقل شش است یعنی حقوقت فلان مبلغ است میشود گفت نمیدهیم ؟ اینکه مقرریش صادر شده است حالا اگر چنانچه میخواهید باعبارت بالفظ بازی کنید وحقوق یك عده‌ای را نپردازید یك امر علیحده‌ایست والا استنباط هر کسیکه یکقدری انصاف داشته باشد و دقت کند دراین عبارت که : هیچ طرحیکه مستلزم ازدیادمقرری باشد این که ازدیاد مقرری نیست این کسر مقرری است این از تاریخ اول فروردین یا ۳۰ اسفند یا ۲۰ اسفند که حکمش صادر شده است ابلاغ میشود .

وزیردارائی ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید .

وزیردارائی ـ بنده برای اینکه سوء تفاهم نشود خواستم یك مرتبه این عرض را کرده باشم که جای هیچگونه سوء تفاهم و سوء تعبیر را نداشته باشد و آن اینست که یك حکمی که در یك وزارتخانه‌ای صادر میشود مبتنی بر وجود یك اعتباری است که از طرف مجلس تصویب شده باشد بنابراین اگر بدون موجود بودن اعتبار حکمی صادر شود آن حکم ارزشی ندارد .

فرخ ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید .

فرخ ـ عرض کنم یك اشکالی را آقای مهندس فریور تذکر دادند آقای وزیر دارائی‌هم توضیح ندادند و آن این است که حکمی که در یك وزارتخانه ای صادر میشود یعنی ادارهٔ کارگزینی یك حکمی که صادر میکنند باید در ادارهٔ محاسبات دربودجه‌ای که مجلس تصویب میکند وجود داشته باشد تا محاسبات پشت او را امضاء کند اگر همچو چیزی بود دیگر محتاج باین پشنهاد آقا نیست یعنی وقتیکه بودجه مصوب درادارهٔ محاسبات وزارتخانه وجود داشت دیگر محتاج باین پیشنهاد نیست اما اگر وقتی همچو چیزی نباشد اگر وزیر ده حکم‌هم صادر بکند قابل اجرا نیست برای اینکه بودجه ندارد واز آنطرف رئیس محاسبات است که مسئول تعیین رقم بودجه است وقتیکه او رقم بودجه‌را امضاء کرد یعنی مجلس تصویب کرده‌است قابل پرداخت است ولی اگر همچو چیزی نبود آن حکم قابل پرداخت نیست ولواینکه آقای وزیر دارائی ده حکم‌هم صادر نمایند .

رئیس ـ آقای مهندس فریور .

مهندس فریور ـ بازاینجا یك اشتباهی شده است که من باید توضیح بدهم .

بعضی از نمایندگان ـ رأی بگیرید .

رئیس ـ رأی بچه بگیریم ؟ این پیشنهاد خرج است رأی نمیتوانیم بگیریم بعضی از آقایان میگویند که آقای فلان عضو کمیسیون نیستند مسئله مسئله پیشنهاد نبود مسئله دیگری مطرح شده بود که چون محل اختلاف بود بنده اجازه دادم که مطرح شود تا حل شود . پیشنهاد آقای دکتر شفق قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم دولت اضافه اعتبارات مذکور در بند ب را طوری منظور دارد که عیدی سالیانه مستخدمین جزء دولت که بعنوان یکماه حقوق تأدیه میشود باز در پایان سال جاری داده شود .

رئیس ـ آقای دکتر شفق (محمد طباطبائی ـ آقا اجازه بدهید اخطار نظامنامه‌ای دارم این پیشنهاد خرج است) .

دکتر شفق ـ اگر این پیشنهاد پیشنهاد خرج است که بنده پس می گیرم مجال بدهید آقا بنده که هیچوقت زیاد صحبت نمیکنم بنده عرض کردم که اضافاتیکه در بند ب برای نصف دوم سال منظور است اگر درضمن آن اضافات دولت میتواند جا کند این عیدی را برای مستخدمین جزء که همه آقایان میدانند این مستخدمین جزء باچه حال بدی زندگانی میکنند این یکماه عیدی که هرسال داده میشد بازاین یکماه عیدی را دولت در دوازدهم آخرسال که پیشنهاد میکند جایش را باز کنند که داده شود .

مهندس فریور ـ جزو بودجه هست .

محمد طباطبائی ـ این پیشنهاد خرج است.

رئیس ـ آقای ملك مدنی جواب میدهید یا رأی بگیریم؟

ملك مدنی ـ جواب عرض میکنم .

رئیس ـ بفرمائید.

ملك مدنی ـ عرض کنم که این پیشنهاد خرج است و بهیچوجه هم محل تردید نیست و آقای دکتر شفق هم که فرمودند نظرشان این بود که در لایحه دو دوازدهم آخر سال دولت پیش‌بینی شود و الا ما مطابق آئین نامه مجلس وقانون اساسی حق پیشنهاد خرج را نداریم خود بنده از اشخاصی هستم که طرفدار فرمایشات آقای مهندس فریور هستم اول بنده خودم عرض کردم که حق این مستخدمین ازاول سال داده شود ولی متأسفانه گفتند که آقای وزیر دارائی اینطور صلاح دانسته و این پیشنهادات چون راجع بخرج است چه یکبار چه دوبار چه صدبار پیشنهاد میکنند اساساً قابل طرح نیست و بعقیده بنده مقام ریاست اساساً نباید این پیشنهادات رامطرح کنند

رئیس ـ آقای دکتر شفق پیشنهاد خودتان را پس گرفتید ؟

دکتر شفق ـ بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم و خواهش میکنم کـه دولت در ۲/۱۲ آخر سال این قسمت را منظور بکند .

رئیس ـ پیشنهاد آقای نبوی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده پنجم اضافه شود :

تبصره ـ وزارت دادگستری مکلف است تـا نیمه بهمن ۱۳۲۳ دادگاه ودادسرای مذکور درقانون مصوب دوم آبان ماه ۱۳۲۳ را تشکیل و موجبـات اجرای آنها را فراهم نماید .

رئیس ـ آقای نبوی .

بعضی از نمایندگان ـ عده برای رأی کافی نیست .

نبوی ـ پیشنهاد زیاد شده‌است آقایان هم خسته شده‌اند در دوم یا سوم آبان که حالا خاطرم نیست قانونی ازمجلس گذشت که متخلفین ومجرمین و افسرانیکه درشهریور ماه فرار کرده‌اند و جرائمی مرتکب شده‌اند تعقیب بشوند و یك دادگاههائی تشکیل بشودبرای کسانیکه‌درقضایای‌شهریورماه سوءاستفاده کردندالان‌مدت‌دوماه‌است که‌ازآن تاریخ گذشته ودادگاه تشکیل نشده‌است‌بنده آنروزازموافقین‌این‌قانون‌بودم ولی‌میخواستم‌که دراین‌قانون تعجیل‌نشود که حالا باین اشکال مواجه نشویم ، و قانون ناقض آنرا تصویب نکنیم . یکی محل بودجه این دادگاه درآن قانون نبود ویك اشکال دیگرش بعقیده بنده این‌بود که توضیح داده نشده بود که مدعی‌العموم و دادستان آن ازوزارت جنگ تعیین خواهد شد یـا از وزارت دادگستری نظر بنده این‌بود که از وزارت دادگستری انتخاب شود نظر جمعی دیگر براین بود کـه از وزارت دادگستری از قضات عالیرتبه وازافسرهای وزارت جنگ انتخاب شود حالابنده پیشنهادکردم‌که ازمحل صرفه‌جوئیهای وزارت دادگستری باین‌کار اقدام شود حال ازآقایان‌استدعا میکنم کـه روی این‌پیشنهاد رأی بگیرید برای اینکه اگر تصویب نشود اصولاً محلی برای اجرای این قانون نیست .

مخبر کمسیون ـ این پیشنهاد خرج است نمیشود

رئیس ـ آقای وزیر جنگ

وزیرجنگ ـ عرض کنم راجع باجرای این قانون که نماینده محترم تذکر دادند الان مادرمذاکره هستیم باوزارت دادگستری راجع بطرز اجرای این قانون ولی گویا یك نواقصی‌دارد که شاید محتاج بیك تکمیلی باشد وهمانطوریکه آقای نبوی فرمودند جدیت میشود که هرچه زودتر تکمیل بشود و اگر هم لازم شد یك پیشنهادی میآید بـه مجلس که اجرای این قانون بتعویق نیفتد .

رئیس ـ عده برای رأی گرفتن فعلاً کافی نیست آقای سنندجی ؟

یکی از نمایندگان ـ تشریف ندارند .

(۴ موقع ودستورجلسه بعد ـ ختم جلسه)

رئیس ـ جلسه رابامواقفت آقایان ختم میکنیم **و جلسه آینده روز یکشنبه ۲۴ دیماه است** در ابتدا هـم آقـای سنندجی باید صحبت نمایند و دستور هم بقیه اینّ لایحه و انتخاب یکنفر ناظر برای بانك بجای آقای نراقی خواهد بود آقایان مخصوصاً درنظرداشته باشندکه‌چون آقای نراقی مرحوم شده اند باید انتخاب تجدید شود .

(جلسه یك ساعت بعدازظهر ختم شد)

رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ سیدمحمدصادق‌طباطبائی